

Dönem : 22

Yasama Yılı : 2

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 641)

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor

Komisyonu Raporu (1/848, 2/175)

Not :Tasarı, Başkanlıkça; Plan ve Bütçe, İçişleri, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor komisyonlarına havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

2.7.2004

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-907/3183

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kültür ve Turizm Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 28.6.2004 tarihinde kararlaştırılan “Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Dünya kültüre yöneliyor, ülkeler kültürlerini yeniden keşfediyor. Küreselleşmenin ortaya çıkardığı fırsatları değerlendirmek ve yol açtığı tehditlerle baş etmek için kültür; hem bir sığınma hem de kendini ifade etmenin kaynağı olarak öne çıkıyor. Nedeni ne olursa olsun kültür ve değerler; ülkelerin kendi kimliklerini, farklılıklarını, özgünlüklerini ve zenginliklerini ifade etmenin ve göstermenin yoludur. Günümüzde ülkeler hem küresel rekabete katılmak hem de insanlığa katkıda bulunmak için kendi özgün değerlerine dayanmaya çalışmaktadırlar. Bu çerçevede başta UNESCO olmak üzere uluslar arası kuruluşlar ve çağdaş ülkeler kültür politikalarını gözden geçirmekte, yeni arayışlara yönelmekte, yeni yaklaşım ve stratejiler geliştirmektedirler. Bu süreçte kültür alanının yönetimi, ademi merkezileşme, kültür finansmanı gibi konular öne çıkmış bulunmaktadır. Kısaca çağdaş ülkeler kültür alanında bir yeniden yapılanma sürecini yaşamaktadırlar.

Türkiye her yönüyle bu gelişmelerin ortasında, merkezinde yer almak zorundadır. Kültür politikalarımızın güvenlik, dış politika, kalkınma ve küresel rekabet bağlamında yaşanan çağdaş gelişmeler çerçevesinde ve ülkemizin, halkımızın ihtiyaçları ve öncelikleri doğrultusunda gözden geçirilmesi ve bu alanda yeni açılımlar getirilmesi zorunludur. Türkiye sahip olduğu kültür, uygarlık ve tarih birikimini daha etkin, daha verimli, daha güçlü bir şekilde ayağa kaldıracak bu yeniden yapılanmayı daha fazla destekleyebiliriz. Her köşesinde bir uygarlık kalıntısı bulunduran ve her yöresinde ayrı bir kültür zenginliği yaşayan Anadolu, bu uygarlıkların maddi ve manevi değerlerini bünyesinde barındırmaktadır. Kültür varlıklarımızın ve değerlerimizin, tarihsel ve kültürel gelişimin esaslı bir unsuru olduğu göz ardı edilemez. Çağdaş dünyaya koşut olarak bu alanın yeniden yapılandırılması Türkiye'nin uygarlığa katkısının önünü açacak, kültürel değerlerimizin küresel alana taşınması için bereketli bir iklimin oluşmasına hizmet edecektir.

Binlerce yıllık geçmişe sahip, büyük uygarlıklara beşiklik etmiş ülkemiz kültürel mirasının korunması konusunda insanlığa karşı evrensel sorumluluklar taşımaktadır. Tarihi ve kültürel değerlerimiz ve varlıklarımız sadece geçmişten kalan bir miras değil, daha da önemlisi gelecek nesillere mutlaka aktarmamız gereken emanetlerdir. Hem kendi kültürel

kimliğimize hem de insanlığın kültür birikimine sahip çıkılmasının kaçınılmaz yolu bu emanetlerin korunması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesidir.

Hepimize emanet olan kültür değerlerimizin yaşatılması, korunması, dünyayla buluşturulması için yapılması gereken en doğru iş; korumanın temel aktörü olarak vatandaşı merkeze alan yeni bir modeli ortaya koymak ve bu amaçla bu işe gönül verenlerin ve girişimcilerimizin önünü açmak, yönlendirmek, desteklemek ve teşvik etmektir.

Kültürün ancak toplumla birlikte korunacağı ve yaşatılacağı bilinciyle, vatandaşlarımızın kültür varlıklarına sahip çıkması sağlanmakta, içinde bulunduğu yapıyı korumak isteyen vatandaşın işi kolaylaştırılmaktadır. Bu amaçla hem 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda yeni bir yaklaşım getirilmektedir.

Bu yeni yaklaşım dünyadaki eğilime paralel şekilde kültür varlıklarının "bütünleşmiş koruma" yaklaşımı ile ele alınmaktadır. Kültürel ve doğal değerlerin korunması çevre, kentleşme, insan hakları, hukuk, mimarlık ve planlama gibi pek çok konuyu aynı anda ilgilendiren ve çok boyutlu ele alınması gereken kapsamlı bir konudur.1975'te Avrupa Mimari Miras yılında ortaya atılan "Bütünleşmiş Koruma" kavramı, korumanın değerlendirme, kullanma, günümüz gereksinmelerine uyarlama, gereken hallerde yenileme anlamları da taşıdığı, ilke olarak benimsenmiştir. Ayrıca koruma etkinliklerinden, kullanıcıların da mağdur olmaması, aksine onları benimsemesi ve sahip çıkmasının sağlanması bu yaklaşımın temelini oluşturmaktadır. Ülkemizdeki koruma olgusunun gelişmesi bu dengenin sağlanmasına bağlıdır.

Bu dengenin sağlanması ve uygulanabilir olması için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Ülke genelinde korumanın gerçekleşmesi merkezi ve yerel yönetimleri kapsayan bir koruma politikasının olmasına, bu politikanın yürütülmesi için yeterli yasal, parasal ve örgütsel altyapının oluşturulmasına, bu politikanın geniş kitlelere anlatılmasına ve benimsenmesine bağlıdır.

Her geçen gün daha çok sayıda vatandaşımızı ilgilendiren kültürel ve doğal değerlerimizin, çeşitli nedenlerle ve giderek daha artan bir hızla tahrip ve yok olmasından ötürü, daha etkili önlemlerle bütünleştirilmesi gereken koruma olgusu, başta Kültür ve Turizm Bakanlığı olmak üzere birçok kurum ve kuruluşun temel uğraşlarından birisi haline gelmiştir. Nitekim, Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık (2001-2005) Kalkınma Planı, Türkiye Büyük Millet Meclisinde 27.6.2000 tarihinde 697 sayılı kararla onaylanmış ve bu planın;

· 886. maddesinde "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu günün şartlarına uygun haline getirecektir."

· 1826. maddesinde " Doğal Kaynakların sürdürülebilir kullanımını temin etmek üzere gerekli yasal ve kurumsal düzenlemeler yapılacaktır. Bu bağlamda, 6831 sayılı Orman Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununda ve çevreyle ilgili yönetmeliklerde gerekli düzenlemeler yapılacaktır." kararları yer almaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nun 25.04.2000 tarih ve B.Ol.0.DDK-52-147 sayılı yazıları ekinde Başbakanlığa intikal ettirilen "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Kurullarının İş ve İşlemlerinin İncelenmesi ve Devletin İşleri Açısından Değerlendirilmesi ve Bu Kurullarca Alınan Kararlardaki Gecikme Nedenlerinin ve Çözüm Yollarının Araştırılması" ile ilgili Devlet Denetleme Kurulunca yapılan araştırma ve denetleme sonunda 9.2.2000 tarih, 2000/4 sayılı rapor hazırlanmıştır.

Söz konusu raporda;

· Koruma kurullarının karar almada gecikmelerini önleyici, başka bir deyişle çalışmalarını olması gereken düzeyde yapmalarını sağlayıcı yasal düzenlemelerin yapılması,

· Özel mülk sahibi olan vatandaşların, kurul kararlarını uzun süre beklemesini engelleyici tedbirlerin ivedilikle alınması,

· Kurul çalışmalarının yoğunluğunu artıran veya kararların alınmasını gerektiren bürokratik işlemlerin azaltılması,

· Kurul Müdürlüklerinin bölge müdürlüğü haline getirilmesi için yasal düzenlemelerin sağlanması, hususları yer almıştır.

Bu kapsamda dünyadaki eğilimler ve yukarıda değinilen hususlar göz önüne alınarak 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun gözden geçirilerek çağdaş gelişmeleri, kavram ve uygulama araçlarının ülkeye kazandırılması gereği ortaya çıkmıştır. Korumanın özünde bulunan kamu yararını ön planda tutan, geniş halk kitlelerine yardımcı ve yol gösterici olan, konuyla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili diğer mevzuatlarla uyumlu, merkezi ve yerel yönetim birimlerinin görevlerini yeniden düzenleyen bir değişiklik paketi hazırlanmıştır.

2863 sayılı Yasada geliştirilen yeni yaklaşımla kamu yararı adına mülkiyet hakkını kısıtladığımız ve yapının koruma sorumluluğunun tümüyle vatandaşa bırakıldığı sistem değiştirilerek kamu yararı- özel mülkiyet dengesini gözetken makul, uygulanabilir ve çağdaş bir sistem kurulmaktadır. Bu kapsamda kesin yapılaşma yasağı getirilen alanlar dışında müktesep haklar ile zilyetlik uygulamaları yeniden düzenlenmekte, sadece belediyelerin değil tüm kamu kurum ve kuruluşlarına da tescilli yapıların korunması amacıyla kamulaştırma imkânı verilmektedir. Ayrıca belediyeler ve valiliklere imar haklarının kısıtlandığı alanlardaki maliklerin imar haklarını imar planlarıyla aktarım alanı olarak tespit edilmiş yapılaşmaya açık alanlara aktarma, kendi mülkiyetlerindeki gayrimenkullerle değiştirme yetkisi verilmektedir.

Korumanın bir uzmanlık ve disiplinler arası bir iş, planlamanın ise korumanın ayrılmaz unsuru olduğu gerçeğinden hareketle koruma planlarının yapımını zorlayan ama zorlaştırmayan bir düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca koruma planlarının

yapımını desteklemek amacıyla belediyelere dağıtılmak üzere İller Bankası bütçesine ve il özel idarelerine ödenek aktarımı imkânı tanınmaktadır.

Klasik imar planı yaklaşımı değiştirilmekte, koruma planlarını ve bu kapsamdaki projeleri disiplinlerarası uzman ekiplerin hazırlaması zorunluluğu getirilmektedir. Hem yerel hem merkezi idarelerde uzmanlık denetimine ve sorumluluğuna odaklı işleyen bir mekanizma kurulmaktadır. Bu çerçevede koruma, uygulama ve denetim büroları kurulması ve koruma amaçlı imar planı yapılması koşuluyla, esaslı onarımlar dışında tüm parsellerdeki inşai ve fiziki uygulamalara ilişkin izin ve denetim yetkisi belediyelere devredilmektedir. Ayrıca tescilli yapılardaki basit onarımlar da belediyelere aktarılmaktadır. Böylece basit onarım işlerinin bile esaslı onarım işleri gibi aynı sürece tabi olmasına son verilmektedir.

Koruma kurullarındaki farklı disiplinlerden gelen uzman üye sayısı artırılarak ve kurul kararlarının yasal ve bilimsel temellere dayandırılmasını sağlayan gerekçelendirme esası getirilerek kararların bilimsel niteliği güçlendirilmektedir. Bununla birlikte kurulların karar verme sürelerine tahdit konulmak ve çalışma sistemini yeniden düzenlenmek suretiyle karar mekanizması daha hızlı ve etkin bir işleyişe kavuşturulmaktadır.

Getirilen son derece önemli değişikliklerden biri de kültür varlıklarının korunması için yeni mali kaynak yaratılmasıdır. Kültür varlıklarının onarımına katkı fonu yeni gelirlerle desteklenmekte, önemli oranda artırılmaktadır. Böylece vatandaşların elindeki tescilli yapıların korunması için maliklerine mali yardım sağlanması amaçlanmaktadır.

Tescilli yapıların yaşatılması amacıyla rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerine KDV indirimi sağlanmakta, bu yapılar için çeşitli vergi ve harçlarda istisnalar getirilmektedir. Ayrıca Toplu Konut Fonundan verilecek kredilerin %10'unun kültürel varlıkların bakımı ve onarımı için kullanılması sağlanmaktadır.

Kültürel varlıklarımızın etkin bir şekilde korunması, koruma, planlama, işletme ve tanıtım hizmetlerinin etkin şekilde yürütülebilmesi, toplumun bu varlıklara sahip çıkmasını sağlamak amacıyla yönetim ve yerel sahiplik ilkesine uygun şekilde yeni yönetim modelleri geliştirilmektedir. Bu kapsamda gerek UNESCO dünya miras listesine alınmış yerler, gerekse de diğer ören yerleri için alan yönetimi, müzeler için müze başkanı, müze müdürü, işletme müdürü ve müze kuruluna dayalı müze yönetimi ile anıt eserler için anıt eser kurulu oluşturulmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Kültür varlıkları tanımı, uluslararası sözleşmelerde yer alan tanımlara uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. 2863 sayılı Kanunda geçen ancak tanımı bulunmayan "ören yeri" ve "koruma amaçlı imar planı" tanımlanmaktadır. Bilindiği gibi 3194 sayılı İmar Kanunu'nda imar planları uygulama imar planı ve nazım imar planı olarak tanımlanmakta ve sit alanlarında yapılan planlar yerleşik plan hiyerarşisinde klasik bir imar planı olarak değerlendirilmektedir. Oysa sit alanları için öngörülen koruma planlarının söz konusu Kanunda geçen tanımlar ve ilgili yönetmelikleri çerçevesinde hazırlanması alanın sit statüsü nedeniyle yeterli olmamaktadır. Bu nedenle bu Kanunda yazılmayan hükümlerde 3194 sayılı İmar Kanunu'na tabi olmak üzere, sit alanlarında yapılacak koruma planlarına ilişkin fiziksel plan kârları ile sınırlı olmayan, ekonomik stratejiler, uygulama araçları gibi hususları da kapsayan çağdaş dünyadaki koruma amaçlı imar planı yaklaşımı benimsenmektedir. Ören yerlerinde ise bu yerlerin planlı şekilde korunması ve ziyaretçiye açılabilmesi için yapılması öngörülen çevre düzenleme projesi tanımlanmaktadır. Ayrıca gerek UNESCO gibi uluslar arası kurumlarca dünya miras listesinde yer almak üzere başvurulmuş kültür varlıklarımız, gerekse de bu liste dışında ancak kültürel kimliğimiz ve uygarlık değerleri açısından önem taşıyan diğer kültür varlıkları alanlarında, alanın etkileşim sahasında ya da tabii bütünlüğü içinde düşünülen bağlantı noktalarını da kapsayacak şekilde, yetkili merkezî ve yerel idareler ile bu konuda uzmanlaşmış sivil toplum kuruluşları arasında eşgüdümü ve hizmetlerin etkin şekilde yürütülmesini sağlamak, bu alanları ulusal ve uluslar arası kurumlar nezdinde bir muhabata kavuşturmak amacıyla yönetim alanı tanımlanmaktadır. Yönetim alanı olarak belirlenen alanların ise korunması, yaşatılması, tanıtımı, içerisinde yapılacak etkinliklerin organizasyonu, ziyaretçi yönetimi, çevre düzenlemesi, restorasyon, bakım-onarım faaliyetleri, güvenliği, alan içerisindeki satış üniteleri ve ürün gelişimi gibi hususların planlı olarak gelişimini ve uygulamadan doğacak durumlarla geri beslemeli bir süreç olarak sürekli olarak gözden geçirilmesini teminen yönetim planı tanımlanmaktadır.

Madde 2. - Kültür varlıkları tanımı genişletilerek daha önce tabiat varlığı kapsamında yer alan, peri bacaları, tarihi mağaralar ve kaya sığınaklarının, Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan taşınmaz kültür varlığı özelliklerini göstermeleri nedeniyle kültür varlıkları kapsamına alınması düzenlenmektedir.

Madde 3. - Anıtsal ve sivil mimarlık örneği yapılar tüm insanlığın tarihi belgeleridir. Bu yapıların çağdaş kullanımı, sürekli bakım yapmak suretiyle aslını yaşatmak ve bu varlıkları sürdürülebilir kılmaktır. Bu bağlamda madde kapsamına korunması gerekli kültür ve tabiat varlıklarının yanı sıra bunların koruma alanları ve sit alanları da alınmıştır. Ancak, koruma ve onarım ilkelerine aykırı yapılacak her türlü izinsiz müdahalenin bu yapıların bozulmasına neden olacağı kabul edilmekle birlikte, uzman bürolar denetiminde ruhsata tabi olmayan tadilat ve tamiratların; yapının sürdürülebilirliğini ve yaşanabilirliğini sağlamak amacıyla Kanunun ilgili maddesinde yerel idareler tarafından yapılması öngörülürken, inşai ve fiziki müdahale tanımı esaslı onarıma daraltılmaktadır.

Madde 4. - Kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla Bakanlıkça vakıf kurulabileceği hükmü, vakıflarla ilgili yeni yasal düzenlemelere paralel olarak kaldırılmıştır. Yerel yönetimlerin koruma etkinliklerinde rolü ve

öneminin tüm dünyada arttığı günümüzde, merkezî ve yerel idare arasında bu kapsamdaki görev bölüşümünün yeniden tayin edilmesinin önemi büyüktür. Yerel yönetimlerin alan ölçeğinde ve parsel bazında koruma sürecine katılması 3386 sayılı Kanunla bir ölçüde çözülmüştür. Ancak bu katılımın yeterli olmadığı dikkate alınarak, bu hükümle yerel yönetimlerin koruma ile ilgili teknik kadrolarını kurmaları kaydıyla koruma hizmetlerinin mahallinde daha kısa sürede çözümlenmesine olanak sağlanmaktadır.

Madde 5. - Zilyetlikle ilgili uygulamada çıkan sorunlar ve bu konuda alınmış yargı kararları dikkate alınarak, zilyetlik yeniden düzenlenmektedir. Yeni düzenlemeyle sit alanlarındaki taşınmazların da zilyetlik yoluyla iktisap edilemeyeceği düzenlenmektedir.

Madde 6. - Her gerçekçi koruma eyleminin arkasında ekonomik bir güç olmalıdır. Bugüne dek ülkemizdeki uygulamalar irdelendiğinde sorunun ekonomik yanının çok fazla önemsenmediği gözlenmektedir. Gerekli kaynakların yaratılmasında devlet yeterince etkin olamamış, mal sahipleri korunması gerekli tescilli yapıları kendi öz kaynakları ile korumaya, restore etmeye çalışmışlardır.

Kültür varlıkları tescil olduğu tarihten itibaren devlet malı niteliğine dönüşmekte, malikinin mülkiyet hakkına kamu yararı gerekçesiyle sınırlamalar getirilmekte, bu yapıların korunması sorumluluğu malike yüklenmektedir. Buna karşın sözkonusu yapının korunmasına yönelik kamu kaynaklarının devreye girmesi sağlanamamaktadır. Dolayısıyla malik, kamu yararı için tescil edilen bir kültür varlığını kendi kaynakları ile kamu adına korumaya zorlanmaktadır. Yapı sahiplerine katkı konusu gündeme gelse de daha önce yasada var olan "Onarıma Katkı Fonu" dışında bir açılım geliştirilememiş ve bu fon 2001 yılında yapılan değişiklik ile kaldırılmış ve kültür varlıklarının korunması bütçe imkânları ile sınırlı kalmıştır.

Ancak genel bütçe içerisinde Bakanlığın payının çok düşük olması, bu bütçe içinde özel ve tüzel kişilerin mülkiyetindeki yapıların onarımı için verilen kaynağın yetersizliği nedeniyle bu maddede yeni mali kaynak oluşturmak ile ilgili düzenleme yapılması zarureti ortaya çıkmıştır.

Mali kaynak sıkıntısının yerel yönetimler için de geçerli olması nedeniyle, sadece kültür varlıklarının projelendirme, kamulaştırma, planlama ve uygulama konularında kullanılmak üzere yerel yönetimlere katkı payı adı altında kaynak sağlanmaktadır. Bu kaynağın il sınırları içinde toplanarak, valinin onayı ile ve proje bazında kültür varlığı yoğun olan belediyelerle bu varlıkların fazlaca bulunmadığı belediyeler arasında dengeli bir kaynak dağılımı sağlanması hedeflenmektedir. Kültür varlıklarının bir ilin kimliğini oluşturan en önemli unsur olduğu ve o ilde yaşayan herkes için bir değer yarattığı göz önüne alınarak servetten alınan emlak vergisinin tahakkuk eden meblağına ilave %10'luk bir miktarın bu amaçla ayrılması düzenlenmekte ve bu durum bireysel ve toplumsal sorumluluğun bir parçası olarak görülmektedir.

Yeni konut alanları açmak yerine mevcut konutların kullanılması ve yaşatılmasını teşvik etmek amacıyla Toplu Konut İdaresinin görevleri arasında sayılan kültür varlıklarının onarımına işlerlik kazandırılması bakımından, bu kurumca verilen kredilerin %10'nun kültür varlıklarının bakım ve onarımı için kullanılması amaçlanmaktadır.

Madde 7. - Hazineye ve diğer kamu kurum kuruluşlarına ait korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının kamu kurum ve kuruluşlarına tahsisine, kamu yararına çalışan derneklere, vergi muafiyeti tanınan vakıflar ile gerçek ve tüzel kişilere kiraya verilmesine ve irtifak hakkı tesisine ilişkin usul ve esasların, Maliye Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği düzenlenmektedir.

Madde 8. - Kamu kurum ve kuruluşlarının yapı konseptinde genellikle yeni betonarme inşaatlar bulunmaktadır. Tescilli kültür varlığı yapılarının onarılacak, kendi bünyelerindeki hizmetlerinde kullanılmak üzere koruma bölge kurullarınca uygun görülen işlevde kullanımı, kültür varlıklarının korunmasının sağlanması bakımından doğru bir yaklaşım olarak görülmekte, dünyadaki koruma kavramının "kullanarak koruma" şeklinde gelişmesine paralel olarak tescilli yapıların belediyeler dışında, kamu kurum ve kuruluşları, il özel idareleri ve mahalli idare birliklerince onarılacak kullanılması amacıyla kamulaştırılması imkânı getirilmektedir.

Madde 9. - a) Sit alanlarının önemi ve ülkenin kalkınma potansiyelindeki yeri konusunda koruma ile ilgili tarafların, merkezi yönetim, yerel yönetimlerin, bilimsel kuruluşların, plancılarının ve ilgili diğer kuruluşların benimsediği ortak politikalara gereksinim vardır. Koruma, mekansal ve fiziksel plan üretiminin yanı sıra, ekonomik ve sosyal boyutları da içermektedir. Bu Yasada getirilen yeni koruma amaçlı imar planı tanımı çerçevesinde ortaya konulan yaklaşımın bir sonucu olarak bu planların müellifi şehir plancısı olmak şartıyla disiplinler arası bir ekip tarafından yapılması, planların kamu idarelerince yapılıp, yaptırıldığı hususu dikkate alınarak zorunlu kılınmaktadır.

Korumanın temel aracının planlama olduğundan hareketle, sit alanlarının yönetişimci bir anlayışla etkin şekilde korunabilmesi amacıyla koruma planlarının yetkili idarelerce yapımını zorlayıcı bir düzenleme getirilmektedir.

Ayrıca, 3386 sayılı Kanunda belirtilen "müktesep haklarla" ilgili hükmün Anayasa Mahkemesinin 28.06.1988 gün ve E:1987/21 sayılı, K:1988/25 sayılı kararı ile iptal edilmesi nedeniyle, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi gözönüne alınarak yeniden düzenlenmiştir.

b) Halihazırda koruma planlarıyla kesin yapı yasağı getirilmiş alanlarda hazine arazilerinde takas uygulaması mevzuatımızda bulunmaktadır. Ancak valilikler ve belediyelerin arazilerinin de bu amaçla kullanılabilmesi gerekmektedir.

c) Takas uygulaması ile birebir arazi değişimi sözkonusu olmakta, bu ise özellikle kentlerdeki uygulamalarda her zaman beklenen sonucu vermemektedir. Bu nedenle koruma planlarıyla veya taşınmaz tescil kararlarıyla kamu yararı için

yapılanma hakları kısıtlanmış taşınmaz maliklerine, kısıtlanan haklarının tamamen veya kısmen imar planlarıyla önceden yapılanma, yoğunluk, sosyal ve teknik altyapı kapasitesi belirlenmiş aktarım alanlarına taşınabilmesi olanağı getirilerek, kamu yararı ve özel mülkiyet arasında bir denge sağlanmakta, ayrıca bu alanların ihya edilmesi teşvik edilmektedir.

Aktarımdan hedeflenen sadece mülkiyet hakkını değil, yapılanma hakkını da dikkate alarak hak transferinin sağlanması olup, arsa takası odaklı olmayan bu yaklaşımla yapılanma ve mülkiyet hakları kısmen kısıtlanan taşınmaz maliklerine kısıtlanan hak kadar bir payı menkul kıymet olarak vermek suretiyle yapılanmaya açık ve imar planında bu amaçla ayrılmış alanlara aktarılma imkânı getirilmektedir.

Kesin yapılanma yasağı getirilen taşınmazlarda ise bu haktan tamamen yararlanılması sözkonusu olacağından mülkiyet hakkı ilgili idareye devredilmektedir. Ancak yapılanma hakları kısmen kısıtlananlar bakımından mevcut yerlerindeki mülkiyet hakları korunmakta, ancak sınırlanan hakkın karşılığı olan bir değer başka bir alana aktarılması sağlanmaktadır.

Tescilli taşınmaz kültür varlıkları maliklerinin bu haktan yararlanmaları için yapılarını ihya etme şartı getirilerek, bunların korunması sağlanmaktadır.

Madde 10. - Kültür varlıklarının korunması, bakım, onarımı ve restorasyonu özel ihtisas alanlarını gerektirmektedir. Bu hizmetlerin doğru bir biçimde yerine getirilebilmesi için ihtiyaç duyulan meslek elemanları tanımlanarak, restorasyon çalışmalarında uzmanlaşmış kişilerin yer alması sağlanmaktadır. Ayrıca, koruma bölge kurullarınca onaylı projesine uygun olarak uygulamaların gerçekleştirilmesi amacıyla, uygulama sorumluluğu ve yükümlülüğü getirilmektedir.

Madde 11. - 3386 sayılı Kanunda yer almaması ve uygulamada çıkan sorunların giderilmesi amacıyla koruma kurullarının Bakanlıkça belirlenen üyelerinin görev süreleri düzenlenmiştir. Koruma bölge kurullarında görev yapan üyelerin etik açıdan, taraf oldukları konularda karar almamaları gerektiğinden bu konuya açıklık getirilmiştir. Ayrıca, huzur hakları günün şartlarına uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 12. - Koruma bölge kurullarının çalışmalarını daha sağlıklı yürütmesini sağlamak amacıyla madde yeniden düzenlenerek ek hükümler getirilmiştir. Hizmetin yerinde yürütülmesi amacıyla, ruhsata tabi olmayan bakım ve basit onarımla ilgili uygulamaların belediyelerin ve valiliklerin izin ve denetimi ile yapılması hükmü getirilmiştir.

Yerel yönetimler, korumadan yetkili ve sorumlu tutularak, koruma sürecine katılmaları, bu süreçte uygulamaların beklenmeden kısa sürede yerinde çözümlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda koruma planlarının yürürlüğe girmesiyle plan koşulları doğrultusunda, tescilli kültür varlığı olmayan parsellerde de yeni yapılanma ve esaslı onarımlara belediyelerce izin verilmesi sağlanmaktadır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü idaresinde bulunan vakıfların mülkiyetindeki kültür varlıklarının bakım ve basit onarımları ile ilgili düzenleme getirilmiştir.

Madde 13. - Koruma bölge kurulu kararlarının hukuksal boyutunun da bulunması nedeniyle karar sürecine hukukçu üyenin de katılması öngörülmektedir. Ayrıca, kurulların kamu kurum kuruluş temsilcileri ile ilgili düzenleme yapılmıştır.

Madde 14. - Sit ölçeğinde alınan kurul kararlarına karşı, plan yapma ve onama yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile belediye ve valiliklerin itirazlarının bir üst kurulda değerlendirilmesi amacıyla yeni düzenleme yapılmaktadır. İtiraz süresine ve konuların değerlendirilmesine ilişkin müeyyide getirilmektedir.

Madde 15. - 2863 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine aykırı uygulama yapanlarla ilgili cezai hükümler yeniden düzenlenmiştir.

Madde 16. - 2863 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurullarının, kültür ve tabiat varlıkları koruma bölge kurullarına, kültür ve tabiat varlıklarını koruma büro müdürlüklerinin de kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge müdürlüklerine dönüşeceği hükmü getirilmektedir. Ayrıca, yeni yönetmeliklerin bir yıl içinde çıkarılması ve bu düzenlemeler yapılıncaya kadar hizmetin aksamaması amacıyla, çalışmaların mevcut yönetmelikler kapsamında yürütülmesi sağlanmaktadır.

Madde 17. - Kanunda geçen koruma kurulu ibaresi yerine koruma bölge kurulu ibaresinin yer alması hükmü getirilmektedir.

Ayrıca sit alanlarının ve etkileşim sahalarının korunması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla bir alan yönetimi oluşturulması ve bu yönetime yerel yönetimler ile sivil toplum örgütlerinin katılımı sağlanarak kültür varlıklarımızın yönetiminin eşgüdüm içinde gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Aynı gerekçelerle müzelerde de işbölümüne gidilerek, bilimsel nitelikli işler ile işletmeye dönük işler birbirinden ayrıştırılmakta, müze başkanı, müze müdürü, işletme müdürü ve müze kurulundan oluşan bir müze yönetimi öngörülmekte ve sivil toplum örgütlerinin, meslek odalarının müze yönetimine katılımı sağlanmaktadır.

Anıt eserlerin ise yapının tasarruf hakkına sahip kurum temsilcisi ile sivil toplum kuruluşları, meslek odaları ve o eser için bağışta bulunanların katılımı ile oluşturulacak bir yönetimle korunması, yaşatılması ve değerlendirilmesi öngörülmektedir.

Madde 18. - Kùltür ve tabiat varlıklarının kamu yararı gerekçesiyle korunması nedeniyle mülk sahiplerinin mülkiyet haklarına ciddi sınırlamalar getirilmekte ve maliyeti yüksek olan bakım ve onarım işleri prosedürü uzun süreçlerle tamamlanabilmektedir. Bu nedenle veraset veya intikal yoluyla devir işlemlerine maliklerin veraset ve intikal vergisinden istisna tutulması öngörülmüştür.

Madde 19. - Kùltür ve tabiat varlıklarının kamu yararı gerekçesiyle korunması nedeniyle mülk sahiplerinin mülkiyet haklarına ciddi sınırlamalar getirilmekte ve maliyeti yüksek olan bakım ve onarım işleri prosedürü uzun süreçlerle tamamlanabilmektedir. Bu taşınmazlarla ilgili projelere ilişkin hizmet alımları ve bunların uygulanmasına ilişkin mal teslimleri KDV istisna edilmiştir.

Madde 20. - Kùltür ve tabiat varlıklarının kamu yararı gerekçesiyle korunması nedeniyle mülk sahiplerinin mülkiyet haklarına ciddi sınırlamalar getirilmekte ve maliyeti yüksek olan bakım ve onarım işleri prosedürü uzun süreçlerle tamamlanabilmektedir. Bu taşınmazların devir ve iktisabına ilişkin tapu işlemlerinin harçtan müstesna tutulması öngörülmüştür

Madde 21. - Kùltür ve tabiat varlıkları ile arkeolojik kazılarda mal ve hizmet alımlarına ilişkin ihaleler Kùltür ve Turizm Bakanlığınca gerçekleştirilmekte, ancak aslına uygun olarak onarımının gerçekleştirilmesi esası; proje uygulamasının aslına uygunluğunun kurullarca denetlenmesi, orijinal malzemenin temininde fiyat tahminleri yapılmasının zorluğu, uygulama aşamasında ortaya çıkan süreçlerin özellikle arkeolojik kazılarda önceden tahmin edilememesi hususları dikkate alındığında tahmini bedellerin belirlenmesi konusunda sorunlar yaşanmaktadır. Ayrıca, eserin özgünlüğünün sağlanması açısından belirlenecek kriterlerin 2863 sayılı Kanun uyarınca kurulların yetkisinde olması da İhale Kanunu çerçevesinde kalınmasının uygulamada yarattığı diğer bir sorundur. Bu nedenlerle konuya ilişkin sorunların çözümlenmesi bakımından 4734 sayılı Kanuna istisna getirilmektedir.

Madde 22. - Kùltür ve tabiat varlıkları ile arkeolojik kazılarda mal ve hizmet alımlarına ilişkin ihaleler Kùltür ve Turizm Bakanlığınca gerçekleştirilmekte, ancak aslına uygun olarak onarımının gerçekleştirilmesi esası; proje uygulamasının aslına uygunluğunun kurullarca denetlenmesi, orijinal malzemenin temininde fiyat tahminleri yapılmasının zorluğu, uygulama aşamasında ortaya çıkan süreçlerin özellikle arkeolojik kazılarda önceden tahmin edilememesi hususları dikkate alındığında tahmini bedellerin belirlenmesi konusunda sorunlar yaşanmaktadır. Ayrıca, eserin özgünlüğünün sağlanması açısından belirlenecek kriterlerin 2863 sayılı Kanun uyarınca kurulların yetkisinde olması da İhale Kanunu çerçevesinde kalınmasının uygulamada yarattığı diğer bir sorundur. Bu nedenlerle konuya ilişkin sorunların çözümlenmesi bakımından 4734 sayılı Kanuna istisna getirilmektedir.

Madde 23. - Tasarının 22. maddesindeki düzenlemeye paralel olarak bu kapsamdaki röleve, restitüsyon projeleri tanımları madde metninden çıkarılmaktadır.

Madde 24. - Tasarının 21, 22 ve 23. madde düzenlemelerine uygun olarak konu hakkında uygulamada bir boşluk doğmaması için konularda yapılacak mal ve hizmet alımlarına ilişkin hususların Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu ve Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirleneceği düzenlenmektedir.

Madde 25. - Kùltür yatırımları ve girişimlerini teşvik işlemleri kapsamında yapılacak denetleme, sınıflandırma ve belgelendirme işlemleri ile müze başkanlığı görevini yürütmek üzere ihtiyaç duyulan kadrolar ihdas edilmektedir.

Madde 26. - Yeni ihdas edilen müze başkanı kadrosunun ek göstergesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 27. - Kamu İhale Kanununda istisna düzenlendiğinden bu Kanundaki ilgili hükümler kaldırılmaktadır.

Madde 28. - Yürürlük maddesidir.

Madde 29. - Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2863 sayılı Kùltür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Atilla Başoğlu

Adana

GEREKÇE

Anayasamızın Tarih, Kùltür ve Tabiat Varlıklarının Korunması başlıklı 63 üncü maddesinde, "Devlet, tarih, kùltür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır. Bu varlıklar ve değerlerden özel mülkiyet konusu olanlara getirilecek sınırlamalar ve bu nedenle hak sahiplerine yapılacak yardımlar ve tanınacak muafiyetler kanunla düzenlenir."denmek suretiyle ortaya konan prensipte tarih, kùltür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunması, geliştirilmesi hususunda devlet görevli kılınmıştır.

Ancak gene anayasamızın, sosyal ve ekonomik hakların sınırı başlıklı 65 inci maddesinde devletin bu türden görevlerini malî kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getireceği belirtilmiş, bu konudaki yasal düzenlemelerde de bu ilkeye sıkça

yer verilmiş ve "devletin malî kaynaklarının yeterliliği" hususu adeta tarih, kültür ve tabiat varlıklarımızın korunması konusundaki ulusal aymazlığımızın bir gerekçesi gibi kullanılmıştır.

Ne yazık ki anayasa ve yasalarımızdaki bu ilke, amacına aykırı olarak, konuyla ilgili ve yetkili idarî birimlerin görevlerini yerine getirmede, koruyucu ve kollayıcı tedbirler almada, sorunlara uygun yeni çözüm yolları ve alternatifler yaratmadaki başarısızlığını peçelemeye kullanılmış; tarihimizde çok önemli olaylara sahne olmuş, millî servetimizin, kültür mirasımızın önemli örnekleri kimi zaman sahiplerince yıkılıp yerlerine betonarme çok katlı binalar inşa edilmiş kimi zaman otopark mafyalarınca yakılıp yıkılmış ve otopark alanları yaratılmış ve belki en kötüsü kâr güdüsü ile yıllardır böylesi kültür hazinelerini mahvedenlerin karşısında görevli kılınmış ve yetkilendirilmiş idarî birimlerin hâlâ kentlerinin tarihi eser envanterlerini imar planlarına aktarma işini dahi bitirmemiş olmalarıdır.

Bu kadar önemli ve geniş kapsamlı bir çalışma gerektiren böylesi bir alanda, her ne kadar tüm sorunları çözemeyecekse de atılması gereken acil ve önemli bir adım olduğuna inandığımız çalışmamızda, kasıtlı olarak, yeni yer açmak ya da farklı amaçlarla kullanmak üzere korunması gerekli kültür mirasımız olan eserlerimizin kısmen ya da tamamen tahrip edilmesinin önüne geçilmeye çalışılmıştır.

ADANA MİLLETVEKİLİ ATILLA BAŞOĞLU'NUN TEKLİFİ

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. - 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda yedinci maddenin ikinci fıkrasına aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

Herhangi bir inşai veya fiziki müdahale, kaza ya da tabii afet sonucu kısmen ya da tamamen hasar gören ve korunması gerekli kültür varlığı olduğu anlaşılan eserlerin, tescil olunup olunmadığına bakılmaksızın, kültür ve sanat tarihimizdeki yerlerine uygun olarak korunması ve değerlendirilmesi amaçlı çalışmalar Kültür ve Turizm Bakanlığı ve bu Kanunla yetkili kılınmış idarî birimler tarafından derhal gerçekleştirilir. Bu amaç ve ilkelere aykırı olarak yerlerine herhangi bir inşaat ve yapılaşmaya izin verilmez.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini, Bakanlar Kurulu yürütür.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve

Spor Komisyonu

Esas No. :1/848, 2/175

8.7.2004

Karar No. : 35

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça, 2.7.2004 tarihinde tali olarak Plan ve Bütçe; İçişleri; Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm komisyonlarına esas olarak Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilen "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/848)" ile 21.7.2003 tarihinde esas olarak Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilen Adana Milletvekili Atilla Başoğlu'nun; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/175), Komisyonumuzun 7.7.2004 tarihli toplantısında görüşülmüştür.

1/848 esas no'lu Tasarı ile;

- Kültür varlıkları tanımı, uluslararası sözleşmelerde yer alan tanımlara uygun olarak yeniden düzenlenmekte,
- Peri bacaları kültür varlıkları kapsamına alınmakta,
- Korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları yanı sıra bunların koruma ve sit alanları da madde kapsamına alınmakta,
- Kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla Bakanlıkça vakıf kurulabileceği hükmü kaldırılmakta, bu konuda yerel yönetimler daha etkin hale getirilmekte,
- Zilyetlik yeniden düzenlenmekte,
- Kültür ve tabiat varlıklarını korumaya yönelik malî kaynak yaratma amacı taşıyan düzenlemeler öngörülmekte,
- Tescilli yapıların; belediyeler dışında, kamu kurum ve kuruluşları, il özel idareleri ve mahalli idare birliklerince onarılarak kullanılması amacıyla kamulaştırılması imkanı getirilmekte,
- Koruma planlarının yetkili idarelerce yapımını zorlayıcı bir düzenleme öngörülmekte,
- Müktesep haklarla ilgili hüküm yeniden düzenlenmekte,
- Kamu yararı ve özel mülkiyet arasında bir denge sağlanarak koruma alanındaki yerlerin ihya edilmesinin teşviki amaçlanmakta,
- Kültür varlıklarının korunması, bakımı, onarımı ve restorasyonu ile ilgili ihtiyaç duyulan meslek elemanları tanımlanmakta,

- Koruma kurullarının görev süreleri ve huzur hakları günün şartlarına uygun olarak yeniden tanımlanmakta,
- Kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulları, kültür ve tabiat varlıkları koruma bölge kurullarına dönüştürülmekte,
- Koruma bölge kurullarının çalışmalarını daha sağlıklı yürütmelerini sağlamaya yönelik düzenlemeler yapılmakta,
- Kurul kararlarına karşı itiraz konusu düzenlenmekte,
- Vergi ile ilgili düzenlemeler yapılmakta,
- Kültür ve tabiat varlıkları ile arkeolojik kazılarda mal ve hizmet alımlarına ilişkin olarak Kültür ve Turizm Bakanlığınca gerçekleştirilen ihalelerle ilgili İhale Kanununa istisna getirilmekte,
- Yönetmelik maddesine yer verilmekte,
- İhtiyaç duyulan kadrolar ihdas edilmektedir.

2/175 esas no'lu Kanun Teklifi ile herhangi bir inşai veya fiziki müdahale, kaza ya da tabii afet sonucu hasar gören kültür varlıklarının derhal korumaya alınarak daha fazla zarar görmelerinin önlenmesi öngörülmektedir.

Toplantımıza Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Erkan Mumcu, Maliye, Adalet, İçişleri, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı yetkilileri katılmışlardır.

Toplantımızda öncelikle Tasarı ve Teklifin aynı konuda düzenlemeler öngörmeleri nedeniyle birleştirilerek görüşülmesi ve Tasarının esas alınması kararlaştırılmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Erkan Mumcu Tasarıyı sunuş konuşmasında şunları belirtmiştir:

- Bu tasarı ilgili tüm çevrelerle müzakere edilerek (sivil toplum kuruluşları, UNESCO gibi uluslararası kuruluşlar, mahalli idareler, koruma ile ilgili kuruluşlar gibi) geliştirilmiştir.
- Konuyla ilgili siyasi parti grupları ile görüşmeler yapılarak görüşleri değerlendirilmiştir.
- Tasarının düzenlediği alan yerine ikamesi mümkün olmayan son derece önemli bir alandır.
- Kültürel mirasın korunması hepimizin ortak duyarlı ve sorumlu olduğu bir konudur.

Tasarının maddelerine geçilmesi ve üyelerimizin görüşlerini madde üzerinde belirtmeleri Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi "ören yeri" tanımının Avrupa Mimari Mirasını Koruma Sözleşmesi doğrultusunda değiştirilmesini içeren bir önerenin kabulü sonucu oybirliği ile benimsenmiştir.

2/175 Esas nolu Kanun teklifiyle 2863 sayılı Kanunun 7 nci maddesine eklenmesi öngörülen fıkra, Koruma Yüksek Kurulu ilke kararında aynı amaca yönelik düzenlemelerin yer alması nedeniyle kabul edilmemiştir.

Tasarının 7 nci maddesinin metinden çıkarılması yolunda önerge Komisyonumuzca benimsenmiş ve sonraki madde numaraları teselsül ettirilmiştir. Mevcut düzenlemeye yer alan izin müessesesinin devam etmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir.

Tasarının 9 uncu maddesi; 8 inci madde olarak görüşülmüş ve (c) bendi "menkul kıymetlerin basılması, saklanması, el değiştirme işlemlerinin onaylanması ve veri tabanının oluşturulması ve denetlenmesi İller Bankası'na yapılır" hükmü eklenmek suretiyle yeniden düzenlenmesini öngören önerge ile "valilikler" ibaresinin "il özel idareleri" şeklinde değiştirilmesini içeren bir önerinin benimsenmesi doğrultusunda kabul edilmiştir.

Verilen bir önerenin kabulü ile Tasarıya yeni 15 inci madde eklenmiştir. Bu Madde ile 2863 sayılı Kanunun 75 inci maddesine bir fıkra eklenmiş ve taşınır kültür varlıklarına zarar verilmesi durumunda ilgili Türk Ceza Kanunu hükümlerini ağırlaştırıcı düzenleme getirilmiştir. Tasarının sonraki maddeleri teselsül ettirilmiştir.

Tasarının, üzerinde önerge verilen bu maddeleri dışındaki maddeleri tek tek görüşülmüş, oya sunulmuş ve Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının tümü ve Komisyonumuza redaksiyon yetkisi verilmesi oya sunulmuş ve Komisyonumuzca oybirliği ile kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun tasviplerine arz eilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Tayyar Altıkulaç</i>	<i>Hikmet Özdemir</i>	<i>Hacı Biner</i>
İstanbul	Çankırı	Van
Kâtip	Üye	Üye
<i>Recep Garip</i>	<i>Zekeriya Akıncı</i>	<i>Mehmet Tomanbay</i>
Adana	Ankara	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Burhan Kılıç</i>	<i>Ali Aydınlioğlu</i>	<i>Faruk Anbarcıoğlu</i>
Antalya	Balıkesir	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Özyurt</i>	<i>Mustafa Gazalcı</i>	<i>Ömer Özyılmaz</i>
Bursa	Denizli	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Temel Yılmaz</i>	<i>Muharrem Karşlı</i>	<i>Berhan Şimşek</i>
Gümüşhane	İstanbul	İstanbul

Üye

Mehmet Sayım Tekelioğlu

İzmir

Üye

Hüseyin Özcan

Mersin

Üye

Osman Kılıç

Sivas

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNU İLE ÇEŞİTLİ KA-NUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. - 21.7.1983 tarih ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 3 üncü maddesinin; (a) bendinin (1)inci alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü alt bendine "kent kalıntıları" ibaresinden sonra gelmek üzere "kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya" ibareleri ile aynı bende (7), (8), (9), (10), (11) ve (12) inci alt bentler eklenmiş, (b) bendinin (3) üncü alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) "Kültür varlıkları"; tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yeraltında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklardır.

(7) "Ören yeri"; Tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli uygarlıkların yeraltında ve yer üstündeki kalıntılarını, yaşadıkları devirleri, sosyal, ekonomik, mimari vb. özelliklerini bir bütünlük içinde yansıtan her türlü kültür eserlerinin yer aldığı alanlardır.

(8) "Koruma amaçlı imar planı"; Bu Kanun uyarınca belirlenen sit alanlarında, alanın etkileşim-geçiş sahasını da göz önünde bulundurarak, kültür ve tabiat varlıklarının sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda korunması amacıyla, arkeolojik, tarihi, doğal, mimari, demografik, kültürel, sosyo-ekonomik, mülkiyet ve yapılaşma verilerini içeren alan araştırmasına dayalı olarak; hali hazır haritalar üzerine, koruma alanı içinde yaşayan hane halkları ve faaliyet gösteren işyerlerinin sosyal ve ekonomik yapılarını iyileştiren, istihdam ve katma değer yaratan stratejileri, koruma esasları ve kullanma şartları ile yapılaşma sınırlamalarını, sağliklaştırma, yenileme alan ve projelerini, uygulama etap ve programlarını, açık alan sistemini, yaya dolaşımı ve taşıt ulaşımını, altyapı tesislerinin tasarımı esasları, yoğunluklar ve parsel tasarımlarını, yerel sahiplilik, uygulamanın finansmanı ilkeleri uyarınca katılımcı alan yönetimi modellerini de içerecek şekilde hazırlanan, hedefler, araçlar, stratejiler ile planlama kararları, tutumları, plan notları ve açıklama raporu ile bir bütün olan nazım ve imar planlarının gerektirdiği ölçekteki planlardır.

(9) "Çevre düzenleme projesi"; Ören yerlerinin arkeolojik potansiyelini koruyacak şekilde, denetimli olarak ziyarete açmak, tanıtımını sağlamak, mevcut kullanım ve dolaşımdan kaynaklanan sorunlarını çözmek, alanın ihtiyaçlarını çağdaş, teknolojik gelişmelerin gerektirdiği donatılarla gidermek amacıyla her ören yerinin kendi özellikleri göz önüne alınarak hazırlanacak 1/500, 1/200 ve 1/100 ölçekli düzenleme projeleridir.

(10) "Yönetim Alanı"; Sit alanları, ören yerleri ve etkileşim sahalarının doğal bütünlüğü içerisinde etkin bir şekilde korunması, yaşıatılması, değerlendirilmesi, belli bir vizyon ve tema etrafında geliştirilmesi, toplumun kültürel ve eğitsel ihtiyaçlarıyla buluşturulması amacıyla, planlama ve koruma konusunda yetkili merkezi ve yerel idareler ile sivil toplum kuruluşları arasında eşgüdümü sağlamak için oluşturulan ve sınırları ilgili idarelerin görüşleri alınarak Bakanlıkça belirlenen yerlerdir.

(11) "Yönetim Planı"; Yönetim alanının korunmasını, yaşıatılmasını, değerlendirilmesini sağlamak amacıyla, işletme projesini, kazı planı ve çevre düzenleme projesi veya koruma amaçlı imar planını dikkate alarak oluşturulan koruma ve gelişim projesinin, yıllık ve beş yıllık uygulama etaplarını ve bütçesini de gösteren, her beş yılda bir gözden geçirilen planlardır.

(12) "Bağlantı noktası"; Yönetim alanı sınırlarında yer almamakla birlikte, arkeolojik, coğrafi, kültürel ve tarihi nedenlerle veya aynı vizyon ve tema etrafında yönetim ve gelişiminin sağlanması bakımından bu yer ile irtibatlandırılan kültürel varlıklardır.

(3) "Koruma Bölge Kurulu"; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunu,"

MADDE 2. - 2863 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına "mozaikler" ibaresinden sonra gelmek üzere "peri bacaları" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3. - 2863 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 9. - Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları çerçevesinde koruma bölge kurullarınca alınan kararlara aykırı olarak, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve koruma alanları ile sit alanlarında inşai ve fiziki müdahalede bulunulamaz, bunlar yeniden kullanıma açılmaz veya kullanımları değiştirilemez. Esaslı onarım, inşaat, tesisat, sondaj, kısmen veya tamamen yıkma, yakma, kazı veya benzeri işler inşai ve fiziki müdahale sayılır."

MADDE 4. - 2863 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yapmak" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler ve valiliklere yaptırmak" ibaresi eklenmiş ve söz konusu maddenin sekizinci fıkrası yürürlükten kaldırılarak maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Büyükşehir belediyeleri, valilikler, Bakanlıkça izin verilen belediyeler bünyesinde kültür varlıkları ile ilgili işlemleri ve uygulamaları yürütmek üzere sanat tarihi, mimarlık, şehir planlama, mühendislik, arkeoloji gibi meslek alanlarından uzmanların görev alacağı koruma, uygulama ve denetim büroları kurulur. Ayrıca, il özel idareleri bünyesinde, kültür

varlıklarının korunmasına yönelik rölöve, restitüsyon, restorasyon projelerini hazırlayacak ve uygulayacak proje büroları ve sertifikalı yapı ustalarını yetiştirecek eğitim birimleri kurulur.

Belediyeler belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde, Valilikler ise bu sınırlar dışında yetkilidir.

Bu bürolar koruma bölge kurulları tarafından uygun görülen koruma amaçlı imar planı, proje ve malzeme değişiklikleri ile inşaat denetimi de dahil olmak üzere uygulamayı denetlemekle yükümlüdürler.

Alanın özelliği göz önüne alınarak, bu büroların hangi uzmanlık dallarından teşekkül edeceği, çalışma, izin usul ve esasları; Bakanlık ve İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 5. - 2863 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "koruma alanları" ibaresinden sonra gelmek üzere ", sit alanları" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6. - 2863 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin başlığı "Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Yardım Sağlanması ve Katkı Payı" olarak değiştirilmiş, birinci fıkrasındaki "ve kredi verilir" ibaresi ile ikinci fıkrası madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Bu amaçla, Bakanlık bütçesine yeterli ödenek konulur. Bakanlıkça yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Belediyelerin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8 inci ve 18 inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin % 10'u nispetinde "Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı" tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir.

Tahsil edilen miktar, il özel idaresi tarafından açılacak özel hesapta toplanır. Bu miktar; belediyelerce kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan projeler kapsamında kamulaştırma, projelendirme, planlama ve uygulama konularında kullanılmak üzere il sınırları içindeki belediyelere vali tarafından aktarılır ve bu pay valinin denetiminde kullanılır.

Bu madde uyarınca tahakkuk eden katkı payları hakkında 1319 sayılı Kanunun üçüncü kısmı hükümleri uygulanır. Katkı paylarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ile Bakanlık tarafından belirlenir.

2985 sayılı Toplu Konut Kanunu uyarınca verilecek kredilerin %10'u tescilli taşınmaz kültür varlıklarının bakımı, onarımı ve restorasyonu işlemlerine ilişkin başvurularda kullanılır. Bu kapsamdaki öncelikli projeler Bakanlık ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca müştereken belirlenir."

MADDE 7. - 2863 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Hazineye ve diğer kamu kurum kuruluşlarına ait korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının kamu kurum ve kuruluşlarına tahsisine, kamu yararına çalışan derneklere, vergi muafiyeti tanınan vakıflar ile gerçek ve tüzel kişilere kiraya verilmesine ve irtifak hakkı tesisine ilişkin usul ve esaslar, Maliye Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 8. - 2863 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, il özel idareleri ve mahalli idare birlikleri tescilli taşınmaz kültür varlıklarını, koruma bölge kurullarının belirlediği fonksiyonda kullanılmak kaydıyla kamulaştırabilirler."

MADDE 9. - 2863 sayılı Kanunun 17 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sit alanlarında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ile koruma amaçlı imar planı

Madde 17. - a) Bir alanın koruma bölge kurulunca sit olarak ilanı, bu alanda her ölçekteki plan uygulamasını durdurur. Sit alanının etkileşim çevresine ilişkin varsa 1/25.000 ölçekli plan kararları ve notları alanın sit statüsü dikkate alınarak yeniden gözden geçirilir.

Koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, koruma bölge kurulu tarafından üç ay içinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenir. Belediyeler, valilikler ve ilgili kurumlar söz konusu alanda ilgili meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve plandan etkilenen hemşerilerin katılımı ile toplantılar düzenleyerek koruma amaçlı imar planını hazırlatıp, incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere koruma bölge kuruluna vermek zorundadır. İki yıl içinde koruma amaçlı imar planı yapılmadığı takdirde, geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının uygulanması koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar durdurulur.

Bu iki yıllık süre içinde zorunlu nedenlerle plan yapılmadığı takdirde koruma bölge kurulunca bu süre bir yıl daha uzatılabilir.

Koruma bölge kurulunda görüşülen ve uygun görülen koruma planları onaylanmak üzere ilgili idarelere gönderilir.

İlgili idareler, koruma amaçlı imar planını en geç iki ay içinde görüşür ve varsa değişmesini istediği hususları koruma bölge kuruluna bildirir. Koruma bölge kurulunda bu hususlar da değerlendirilir ve kurul tarafından uygun görülen haliyle planlar ilgili idarelere onaylanmak üzere gönderilir. Altmış gün içerisinde onaylanmayan planlar kesinleşerek yürürlüğe girer. Koruma amaçlı imar planının yürürlüğe girmesiyle geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ayrıca karar almaya gerek kalmadan ortadan kalkar.

Ören yerlerinde çevre düzenleme projesi yapımı ve değişiklikleri, ilgili koruma bölge kurulunun uygun görüşü doğrultusunda Bakanlıkça yapılır, yaptırılır ve onaylanır.

Koruma amaçlı imar planları ve çevre düzenleme projelerinde yapılacak değişiklikler yukarıdaki usullere tabidir.

Koruma amaçlı imar planları; müellifi şehir plancısı olmak üzere; alanın konumu, sit statüsü ve özellikleri göz önünde bulundurularak mimar, restoratör mimar, sanat tarihçisi, arkeolog, sosyolog, mühendis, peyzaj mimarı gibi meslek gruplarından Bakanlıkça belirlenecek uzmanlar tarafından hazırlanır.

Koruma amaçlı imar planları ve çevre düzenleme projelerinin hazırlanması, gösterimi, uygulaması, denetimi ve plan müelliflerinin yeterliliği ile görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Koruma amaçlı imar planlarının yapımı için belediyelere aktarılacak üzere İller Bankası Genel Müdürlüğü Bütçesine yeteri kadar ödenek konur. Valilikler ise bütçelerinde koruma amaçlı imar planlarının yapımı için ödenek ayırırlar.

Koruma bölge kurulunca sit alanı olarak ilan edilen yerlerde; bu kararın ilanından önce imar mevzuatına ve onanlı imar planlarına uygun olarak alınmış yapı ruhsatı ve eklerine göre subasman seviyesi tamamlanmış yapıların inşasına devam edilebilir, ancak bu maddenin (c) bendi uyarınca yapılanma hakkı aktarımını resen uygulamaya da ilgili idareler yetkilidir. Subasman seviyesi tamamlanmamış yapıların yapı ruhsatları iptal edilir. Kesin yapılanma yasağı bulunan sit alanlarında bu madde hükümlerinden faydalanılamaz.

b) Koruma amaçlı imar planlarıyla kesin yapılanma yasağı getirilen sit alanlarında bulunan gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin mülkiyetindeki taşınmazlar malikin başvurusu üzerine, belediye ve il özel idaresine ait taşınmazlarla takas edilebilir.

c) Koruma amaçlı imar planlarıyla veya tescilli taşınmaz kültür varlığı ve koruma alanlarında yapılanma hakları kısıtlanmış taşınmazlara ait hakların kısıtlanmış bölümünü, imar planlarıyla aktarım alanı olarak ayrılmış ilgili idarenin mülkiyetindeki yapılanmaya açık diğer alanlara aktarmaya, aktarılabilecek alandaki arsanın mülkiyetini aktarılan hak oranında devretmeye, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeler, bunların dışında valilikler yetkilidir.

Aktarım esnasında, iki alan arasındaki sosyo-ekonomik değer farklılıkları dikkate alınarak, arsanın ve varsa yapının değerlerinin ekonomik olarak denkleştirilmesi esastır. Ancak aktarıma konu hak tescilli taşınmaz kültür varlığına ilişkin ise yapı değeri dikkate alınmaz.

Bu taşınmazlar için, kısıtlanmış yapılanma haklarının imar planlarıyla aktarım alanı olarak ayrılmış yapılanmaya açık diğer alanlarda kullanılmasını sağlayacak ve bu hakkı hamiline yazılı menkul kıymete dönüştürecek belgeler düzenlemeye ilgili idareler yetkilidir.

İlgili idareler, bu belgeleri yapılanma hakları kısıtlanmış alan olarak gösterilen ve tapuda bu konuda şerh düşülen alanlardaki taşınmaz sahiplerinden hak sahibi olanlara vermeye, imar planında aktarım alanı olarak ayrılmış ve tapuda bu konuda şerh düşülen alanlarda ise ruhsat vermek için toplamaya yetkilidir.

Bu alanlarda kesin yapılanma yasağı gelmesi nedeniyle yapılanma hakkının tamamen aktarılması halinde, yapılanma hakkı kısıtlanan taşınmaz mütemmimi ile birlikte ilgili idare mülkiyetine geçer ve parseller ilgili idare adına tescil edilir ve hiçbir koşulda satışa konu edilemez.

Aktarıma konu parselde malikin korunabilir yapılanma hakkı kalması halinde ise yapılanma hakkı kısmen aktarılır. Bu durumda, malikin yapılanma hakkı kısıtlanmış alandaki mülkiyeti devam eder.

Ancak, aktarıma konu hak, tescilli taşınmaz kültür varlığı üzerinde ise malikin bu haktan yararlanabilmesi, bu varlığın korunması ve yaşatılması için gerekli bakım, onarım ve restorasyon çalışmasını tamamlamasına bağlıdır.

Yukarıdaki fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 10. - 2863 sayılı Kanunun 18 inci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Tescilli taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon ve restitüsyon projeleri ve bunların uygulanmasında restoratör mimar veya mimarın bulunması zorunludur. Bunlardan I. grup kapsamında olanların rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerinin uygulama çalışmaları, yapının özelliğine göre kalem işleri, ahşap, demir, taş işleri ve restorasyon konularında uzmanlaşmış kişilerce yapılır.

Sit alanları, korunması gerekli kültür varlıkları ve bunların koruma alanlarında onaylı plan ve proje dışı uygulama yapan veya yapılmasına yol açan sorumlularının, koruma bölge kurulları ile ilgili konularda plan ve proje düzenlemesi ve uygulama sorumluluğu yapması beş yıl süre ile yasaklanır. Uygulama sorumlularının denetimi, ilgili belediye veya valilikçe yapılarak, aykırı hareket edenler Bakanlığa ve ilgili meslek odasına bildirilir.

Proje uygulanması safhasında herhangi bir nedenle uygulama sorumlusunun ayrılması halinde bu husus Bakanlığa bildirilir, yenisi tayin edilmedikçe uygulamaya devam edilemez.

Yapı esasları, denetim ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."

MADDE 11. - 2863 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 55. - Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurullarının kurum temsilcisi üyelerinin üyelikleri kurumlarındaki görevleri süresince devam eder.

Koruma bölge kurullarının Bakanlıkça ve Yüksek Öğretim Kurulunca seçilen üyelerinin görev süresi beş yıldır.

Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurulu üyeleri, görev ve yetki alanlarına giren konularda doğrudan veya dolaylı olarak taraf olamaz ve hiçbir menfaat sağlayamazlar. Aksine davrandığı tespit edilenlerin kurul üyeliği Bakanlıkça sona erdirilir.

Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurulu üyelerine, ayda altı toplantıyı geçmemek üzere her toplantı için devlet memur aylık katsayısının (3000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir.

Herhangi bir nedenle bir yıl içinde yıllık izin, hastalık ve mazeret izinleri hariç dört veya üst üste iki toplantıya katılmayan koruma bölge kurulu üyelerinin üyelikleri sona erer."

MADDE 12. - 2863 sayılı Kanunun 57 nci maddesinin; (c) bendinde yer alan "bir ay" ibaresi "üç ay" olarak, "onamak" ibaresi "karar almak", (g) bendinde yer alan "ilgili" ibaresi "sit alanlarına ilişkin" olarak değiştirilmiş ve (g) bendinden sonra gelen fıkralar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Koruma bölge kurullarının başkan ve yardımcıları, üyeler arasından kurulca seçilir. Başkanın yokluğunda kurula başkan yardımcısı başkanlık eder.

Koruma bölge kurulları, toplantıya katılması gereken üyelerin salt çoğunluğuyla toplanır ve toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile karar alırlar. Ancak karar yeter sayısı Bakanlık ve Yüksek Öğretim Kurulunca seçilen üye sayısının salt çoğunluğundan az olamaz. Alınan kararlar bu Kanun ve ilke kararlarındaki dayanakları ile bilimsel gerekçeleri belirtilerek yazılır.

Koruma bölge kurullarının teknik ve idari hizmetleri, koruma bölge kurulu müdürlükleri tarafından yürütülür.

Koruma bölge kurulu, belgeleri tam olarak koruma bölge kuruluna ibraz edildiği tarihten itibaren, koruma amaçlı imar planlarını en geç altı ay, uygulamaya yönelik projeleri ise en geç üç ay içinde karara bağlar.

Taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları, bunların koruma alanları ve sit alanlarında, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 21 inci maddesi kapsamına giren ruhsata tabi olmayan tadilat ve tamiratlar; özgün biçim ve malzemeye uygun olarak, bünyesinde koruma, uygulama ve denetim büroları kurulmuş idarelerin izin ve denetimi ile yapılır. Bunların dışında her türlü inşai ve fiziki müdahale koruma bölge kurulunun izni ile yapılır.

Ancak, koruma amaçlı imar planı onaylanmış sit alanlarında, taşınmaz kültür varlığının bulunduğu parseller dışındaki inşai ve fiziki müdahaleler, koruma amaçlı imar planı hükümleri doğrultusunda, bünyesinde koruma, uygulama ve denetim büroları kurulmuş idarelerin izin ve denetimi ile yapılır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü idare ve denetiminde olan mazbut vakıfların veya mülhak vakıfların mülkiyetindeki kültür varlıklarının 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 21 inci maddesi kapsamına giren ruhsata tabi olmayan tadilat ve tamiratları, özgün biçim ve malzemeye uygun olarak Vakıflar Genel Müdürlüğüne yaptırılır.

Taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile bunların koruma alanlarında yapılan tadilat ve tamiratlara ilişkin uygulama öncesi ve sonrasına ait rapor ve belgeleri, ilgili idareler ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne ilgili koruma bölge kurulu müdürlüklerine gönderilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 13. - 2863 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (a) bendinde yer alan "müzecilik" ibaresi "hukuk", "üç" ibaresi "beş", (d) bendinde yer alan "iki" ibaresi "bir", (f) bendinde yer alan "Orman Genel Müdürlüğü" ibaresi "Çevre ve Orman Bakanlığı" olarak değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (g) bendi ile maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(g) Görülecek konunun müze müdürlüğünü ilgilendirmesi halinde ilgili müze müdürü,"

"İlgili meslek odaları koruma bölge kurulu toplantılarına gözlemci olarak katılabilirler."

MADDE 14. - 2863 sayılı Kanunun 61 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Kararlara Uyuma Zorunluluğu

Madde 61. - Kamu kurum ve kuruluşları ve belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurullarının kararlarına uymak zorundadır. Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları Resmi Gazetede yayımlanır.

Planlama yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile il özel idareleri ve belediyeler, kurullarca alınmış ve alınacak sit alanı, derecelendirilmesi, sit geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları, koruma amaçlı imar planları ve revizyonlarına ilişkin kararlara karşı altmış gün içerisinde Koruma Yüksek Kuruluna itiraz edebilirler.

Bu itirazlar, Koruma Yüksek Kurulunca incelenir ve en geç altı ay içinde karar verilir. Koruma Yüksek Kuruluna yapılacak itirazlarla ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir."

MADDE 15. - 2863 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (a) ve (c) bentlerinde yer alan "elli bin liradan iki yüz bin liraya kadar" ibareleri," beş milyar liradan on milyar liraya" olarak ve (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (d) bendi eklenmiştir.

"(b) Sit alanlarında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına, koruma amaçlı imar planlarına ve koruma bölge kurullarınca belirlenen koruma alanlarında öngörülen şartlara aykırı izinsiz inşai ve fiziki müdahale yapanlar veya yaptırnanlar, iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve beş milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar."

"(d) Bünyesinde koruma, uygulama ve denetim büroları kurulmuş idarelerden bu Kanunun 57inci maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca izin almaksızın veya izne aykırı olarak tamirat ve tadilat yapanlar ile izinsiz inşai ve fiziki müdahale yapanlar veya yaptırnanlar bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve üç milyar liradan altı milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar."

MADDE 16. - 2863 sayılı Kanunun Geçici 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Geçici Madde 3. - Kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurullarına, kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulu büro müdürlükleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurulu müdürlüklerine dönüşür.

Kanunda belirtilen yönetmelikler yayım tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılır. Bu düzenlemeler yapıncaya kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır."

MADDE 17. - 2863 sayılı Kanunun birinci ek maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"Ek Madde 1. - Bu Kanunda yer alan 'Koruma Kurulu' ibareleri 'koruma bölge kurulu', 'koruma amaçlı imar planı' ibareleri 'koruma amaçlı imar planı' olarak değiştirilmiştir."

"Alan Yönetimi, Müze Yönetimi ve Anıt Eser Kurulu

EK MADDE 2. - Yönetim alanlarında alan yönetimi, ulusal nitelikli müzelerde ise müze yönetimi, anıt eserlerde anıt eser kurulu kurulur.

a) Yönetim alanları ile bunların bağlantı noktalarının korunması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla kentsel sitlerde birden fazla belediyeyi ilgilendirmesi halinde Büyükşehir belediyesi eşgüdümünde ilgili belediyeler, tek bir belediyenin görevi alanına girmesi halinde ilgili belediye, diğer yerlerde ise Bakanlıkça yönetim planı taslağı hazırlanır veya hazırlattırılır.

Hazırlanan taslağın karara bağlanması ve uygulanması konusunda önerilerde bulunmak amacıyla, alanda mülkiyet hakkı bulunanlar, meslek odaları ve sivil toplum örgütleri ile üniversitelerin ilgili bölüm temsilcilerinden oluşan bir danışma kurulu kurulur.

Eşgüdümün sağlanması amacıyla, kentsel sitlerde ilgili belediye diğer yerlerde Bakanlıkça bir alan başkanı belirlenir. Bakanlıkça belirlenen alan başkanlığı görevini fiilen yürütenlere Devlet memurları aylık katsayısının (20000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı aşmamak kaydıyla Bakan tarafından belirlenecek miktarda, damga vergisi hariç her hangi bir vergiye tabi tutulmaksızın çalışmayı takip eden her ay başında Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü bütçesinden ödeme yapılır.

Yönetim plan taslağı kapsamında hizmetine ihtiyaç duyulan idarelerin birer temsilcisi ve danışma kurulunca seçilecek iki üyenin katılımıyla eşgüdüm ve denetleme kurulu kurulur. Alan başkanı, kurulun da başkanıdır. Kurul, bu taslağı inceleyip mutabakata varmak suretiyle yönetim planını altı ay içerisinde onaylamaya ve bu planın uygulanmasını denetlemeye yetkilidir.

Kurulun denetim görevini yerine getirebilmesi amacıyla ilgili kurum uzman personelinin ve denetim elemanlarından oluşan bir denetim birimi kurulabilir. Bu birim, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile üçüncü kişilerden yönetim planı ve uygulaması ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi istemeye yetkilidir.

Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, eşgüdüm ve denetleme kurulunca onaylanan yönetim planına uymak, ilgili idareler, plan kapsamındaki hizmetlere öncelik vermek ve bu amaçla bütçelerine gerekli ödenekleri ayırmak zorundadır.

b) Bakanlıkça belirlenen ulusal nitelikli müzelerde, müze başkanı ve ona bağlı müze müdürü ile işletme müdürü ve müze kurulundan oluşan müze yönetimi kurulur.

Müzelerde; kayıt, tescil, envanter, depolama, eserlerin her türlü bakım ve onarımı, sergilenmesi ve korunması, kültürel, eğitim ve bilimsel faaliyetler müze müdürü tarafından; tanıtım, satış üniteleri yönetimi, etkinlik organizasyonu, ziyaretçi yönetimi, çevre düzenlemesi, bakım-onarım, temizlik işleri işletme müdürü tarafından yürütülür.

Müze başkanı, kendisine bağlı müdürlüklerin faaliyetlerinin eşgüdüm ve denetimi ile müzenin ulusal ve uluslar arası kurum ve kuruluşlar nezdinde temsiline yetkilidir.

Müze başkanlığı görevini yürütmek üzere; arkeoloji, sanat tarihi, antropoloji, etnoloji, iktisat, işletme, kamu yönetimi gibi dallarda eğitim görmüş kimseler arasından Bakanlıkça bir müze başkanı atanır.

Tüm müzelerde o müzeye münhasıran ayrıca müze kurulu oluşturulur. Müze kurulu müzenin bulunduğu yerdeki üniversitelerin ilgili bölümlerinden öğretim üyeleri, meslek odaları, sivil toplum örgütü temsilcileri ve yerel yönetimlerin temsilcileri ile müzeye bağışta bulunanlardan Bakanlıkça uygun görülen kişilerden oluşur. Müze kurulu bünyesinden bir başkan seçer.

Müze kurulunun görüşleri doğrultusunda müze için mekansal ve fiziksel gelişim, tematik gelişim ve vizyon, eser, koleksiyon korunması ve geliştirilmesi, tanıtım ve teşhir gibi konuları kapsayan yıllık ve beş yıllık koruma ve geliştirme projesi hazırlanır. Koruma ve geliştirme projesi kapsamında uygulamaları denetlemek müzenin tanıtımını yapmak, müzeye bağış toplamak, onursal müze dostu ödülü vermek müze kurulunun yetkisindedir. Müze kurulu müzenin işleyişine dair her yıl düzenli olarak rapor hazırlar. Bakanlık bu raporları değerlendirmeye almak zorundadır.

c) Taşınmaz kültür varlığı niteliğindeki anıt eserler için ise o esere münhasır anıt eser kurulu oluşturulur. Kurul; eserin bulunduğu yerdeki üniversitelerin ilgili bölümlerinden öğretim üyeleri, meslek odaları, sivil toplum örgütü temsilcileri ve yerel yönetimlerin temsilcileri ile eserin korunması ve geliştirilmesi için bağışta bulunanlardan Bakanlıkça uygun görülen kimseler ile bu eserler için tasarruf yetkisine sahip idarenin temsilcisinden oluşur. İlgili idarenin temsilcisi bu kurulun başkanıdır.

Kurul, eser için mekansal ve fiziksel gelişim, tematik gelişim ve vizyon, eserin korunması ve geliştirilmesi, tanıtım ve teşhir gibi konuları kapsayan yıllık ve beş yıllık koruma ve geliştirme projesi hazırlar. Koruma ve geliştirme projesi kapsamındaki uygulamalar, anıt eserin tanıtımını yapmak, anıt eser için bağış toplamak, onursal ödüller vermek anıt eser kurulunun yetkisindedir. Kurul eserin korunması, yaşatılması ve geliştirilmesine ilişkin her yıl düzenli olarak rapor hazırlar. İlgili idareler bu raporları değerlendirmeye almak zorundadır.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir."

"EK MADDE 3. - 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kurulmasına dair kanun hükmünde kararname, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu, 4533 Sayılı Gelibolu Yarımadası Milli Tarihi Milli Parkı Kanunu ile belirlenen alanlarda Ek-2 maddenin (a) fıkrası hükümleri uygulanmaz. "

MADDE 18. - 8.6.1959 tarih ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (m) bendi eklenmiştir.

"m) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki tescilli taşınmaz kültür varlıklarının veraset ve intikal yoluyla devir ve iktisabına ilişkin işlemler."

MADDE 19. - 25.10.1984 tarih ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki (d) bendi eklenmiştir.

"d) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki tescilli taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerine münhasır olmak üzere, bu projelendirmelerden yararlanana verilen mimarlık hizmetleri ile projelerin uygulanması kapsamında yapılacak teslimler.

İstisna kapsamına girecek mal ve hizmetler ile bunların asgari standartları ve bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 20. - 2.7.1964 tarih ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (m) bendi eklenmiştir.

"m) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki tescilli taşınmaz kültür varlıklarının devir ve iktisabına ilişkin işlemler"

MADDE 21. - 4.1.2002 tarih ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki (i) bendi eklenmiştir.

"i) 21.07.1983 tarih ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki kültür varlıklarının rölöve, restorasyon, restitüsyon projeleri ve bunların uygulamaları ile değerlendirme, muhafaza, nakil işleri ve kazı çalışmalarına ilişkin mal ve hizmet alımları"

MADDE 22. - 4734 sayılı Kanunun "Tanımlar" başlıklı 4 üncü maddesinde yer alan "Rölöve projesi", "Restorasyon projesi" ve "Restitüsyon projesi" tanımları Kanun metninden çıkartılmıştır.

MADDE 23. - 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (c) bendindeki "Kültür varlıklarının rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerine göre yapılacak onarım işleri, her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilebilir" cümlesi Kanun metninden çıkartılmıştır.

MADDE 24. - 4734 sayılı Kanunun Geçici 4 üncü maddesine son fıkra olarak aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

"Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (i) bendine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu ve Bakanlık tarafından çıkartılacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 25. - Ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Kültür ve Turizm Bakanlığı'na ilişkin bölümüne eklenmiştir.

MADDE 26. - 14.7.1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun eki (II) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "4. Başbakanlık ve Bakanlıklarda" bölümüne, "emlak müdürü (Maliye Bakanlığı)" ibaresinden sonra gelmek üzere "Müze Başkanı (Kültür ve Turizm Bakanlığı)" ibareleri eklenmiştir.

MADDE 27. - 2863 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 28. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 29. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Devlet Bak.
ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye

Bakanı

K. Unakutan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Sos. Güv.

Bakanı

M.

Başesgioğlu

Kültür ve

Turizm

Bakanı

E. Mumcu

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA KANUNU İLE ÇEŞİTLİ KA-NUNLARDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASI**

HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1.- 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 3 üncü maddesinin; (a) bendinin (1) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (3) numaralı alt bendine "kent kalıntıları" ibaresinden sonra gelmek üzere "kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya" ibareleri ile aynı bende (7), (8), (9), (10), (11) ve (12) numaralı alt bentler eklenmiş, (b) bendinin (3) üncü alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) "Kültür varlıkları"; tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan veya tarih öncesi ya da tarihi devirlerde sosyal yaşama konu olmuş bilimsel ve kültürel açıdan özgün değer taşıyan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklardır.

(7) "Ören yeri"; tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli uygarlıkların ürünü olup, topoğrafik olarak tanımlanabilecek derecede yeterince belirgin ve mütecanis özelliklere sahip, aynı zamanda tarihsel, arkeolojik, sanatsal, bilimsel, sosyal veya teknik bakımlardan dikkate değer, kısmen inşa edilmiş, insan emeği kültür varlıkları ile tabiat varlıklarının birleştiği alanlardır.

(8) "Koruma amaçlı imar planı"; bu Kanun uyarınca belirlenen sit alanlarında, alanın etkileşim-geçiş sahasını da göz önünde bulundurarak, kültür ve tabiat varlıklarının sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda korunması amacıyla arkeolojik, tarihi, doğal, mimari, demografik, kültürel, sosyo-ekonomik, mülkiyet ve yapılaşma verilerini içeren alan araştırmasına dayalı olarak; hali hazır haritalar üzerine, koruma alanı içinde yaşayan hane halkları ve faaliyet gösteren iş yerlerinin sosyal ve ekonomik yapılarını iyileştiren, istihdam ve katma değer yaratan stratejileri, koruma esasları ve kullanma şartları ile yapılaşma sınırlamalarını, sağlıklaştırma, yenileme alan ve projelerini, uygulama etap ve programlarını, açık alan sistemini, yaya dolaşımı ve taşıt ulaşımını, alt yapı tesislerinin tasarım esasları, yoğunluklar ve parsel tasarımlarını, yerel sahiplilik, uygulamanın finansmanı ilkeleri uyarınca katılımcı alan yönetimi modellerini de içerecek şekilde hazırlanan, hedefler, araçlar, stratejiler ile planlama kararları, tutumları, plan notları ve açıklama raporu ile bir bütün olan nazım ve uygulama imar planlarının gerektirdiği ölçekteki planlardır.

(9) "Çevre düzenleme projesi"; ören yerlerinin arkeolojik potansiyelini koruyacak şekilde, denetimli olarak ziyarete açmak, tanıtımını sağlamak, mevcut kullanım ve dolaşımdan kaynaklanan sorunlarını çözmek, alanın ihtiyaçlarını çağdaş, teknolojik gelişmelerin gerektirdiği donatılarla gidermek amacıyla her ören yerinin kendi özellikleri göz önüne alınarak hazırlanacak 1/500, 1/200 ve 1/100 ölçekli düzenleme projeleridir.

(10) "Yönetim alanı"; sit alanları, ören yerleri ve etkileşim sahalarının doğal bütünlüğü içerisinde etkin bir şekilde korunması, yaşatılması, değerlendirilmesi, belli bir vizyon ve tema etrafında geliştirilmesi, toplumun kültürel ve eğitsel ihtiyaçlarıyla buluşturulması amacıyla, planlama ve koruma konusunda yetkili merkezi ve yerel idareler ile sivil toplum kuruluşları arasında eşgüdümü sağlamak için oluşturulan ve sınırları ilgili idarelerin görüşleri alınarak Bakanlıkça belirlenen yerlerdir.

(11) "Yönetim planı"; yönetim alanının korunmasını, yaşatılmasını, değerlendirilmesini sağlamak amacıyla, işletme projesini, kazı planı ve çevre düzenleme projesi veya koruma amaçlı imar planını dikkate alarak oluşturulan koruma ve gelişim projesinin, yıllık ve beş yıllık uygulama etaplarını ve bütçesini de gösteren, her beş yılda bir gözden geçirilen planlardır.

(12) "Bağlantı noktası"; yönetim alanı sınırlarında yer almamakla birlikte, arkeolojik, coğrafi, kültürel ve tarihi nedenlerle veya aynı vizyon ve tema etrafında yönetim ve gelişiminin sağlanması bakımından bu yer ile ilişkilendirilen kültürel varlıklardır.

(3) "Koruma Bölge Kurulu"; Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunu,"

MADDE 2. - 2863 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına "mozaikler" ibaresinden sonra gelmek üzere ",peri bacaları" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3. - 2863 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 9. - Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları çerçevesinde koruma bölge kurullarınca alınan kararlara aykırı olarak, korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ve koruma alanları ile sit alanlarında inşai ve fiziki müdahalede bulunulamaz, bunlar yeniden kullanıma açılmaz veya kullanımları değiştirilemez. Esaslı onarım, inşaat, tesisat, sondaj, kısmen veya tamamen yıkma, yakma, kazı veya benzeri işler inşai ve fiziki müdahale sayılır."

MADDE 4. - 2863 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yapmak" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler ve valiliklere yaptırmak" ibaresi eklenmiş, sekizinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Büyükşehir belediyeleri, valilikler, Bakanlıkça izin verilen belediyeler bünyesinde kültür varlıkları ile ilgili işlemleri ve uygulamaları yürütmek üzere sanat tarihi, mimarlık, şehir planlama, mühendislik, arkeoloji gibi meslek alanlarından uzmanların görev alacağı koruma, uygulama ve denetim büroları kurulur. Ayrıca, il özel idareleri bünyesinde, kültür varlıklarının korunmasına yönelik rölöve, restitüsyon, restorasyon projelerini hazırlayacak ve uygulayacak proje büroları ve sertifikalı yapı ustalarını yetiştirecek eğitim birimleri kurulur.

Belediyeler belediye sınırları ve mücavir alanları içerisinde, valilikler ise bu sınırlar dışında yetkilidir.

Bu bürolar koruma bölge kurulları tarafından uygun görülen koruma amaçlı imar planı, proje ve malzeme değişiklikleri ile inşaat denetimi de dahil olmak üzere uygulamayı denetlemekle yükümlüdürler.

Alanın özelliği göz önüne alınarak, bu büroların hangi uzmanlık dallarından teşekkül edeceği, çalışma, izin usul ve esasları; Bakanlık ve İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 5. - 2863 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "koruma alanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "sit alanları" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6. - 2863 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin başlığı "Taşınmaz kültür varlıklarının onarımına yardım sağlanması ve katkı payı" olarak değiştirilmiş, birinci fıkrasındaki "ve kredi verilir" ibaresi ile dördüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Bu amaçla, Bakanlık bütçesine yeterli ödenek konulur. Bakanlıkça yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Belediyelerin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci ve 18 inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde "Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı" tahakkuk ettirilir ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilir.

Tahsil edilen miktar, il özel idaresi tarafından açılacak özel hesapta toplanır. Bu miktar; belediyelerce kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan projeler kapsamında kamulaştırma, projelendirme, planlama ve uygulama konularında kullanılmak üzere il sınırları içindeki belediyelere vali tarafından aktarılır ve bu pay valinin denetiminde kullanılır.

Bu madde uyarınca tahakkuk eden katkı payları hakkında 1319 sayılı Kanunun üçüncü kısmı hükümleri uygulanır. Katkı paylarına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ile Bakanlık tarafından belirlenir.

2985 sayılı Toplu Konut Kanunu uyarınca verilecek kredilerin en az %10'u tescilli taşınmaz kültür varlıklarının bakımı, onarımı ve restorasyonu işlemlerine ilişkin başvurularda kullanılır. Bu kapsamdaki öncelikli projeler Bakanlık ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca müştereken belirlenir."

MADDE 7.- 2863 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, il özel idareleri ve mahalli idare birlikleri tescilli taşınmaz kültür varlıklarını, koruma bölge kurullarının belirlediği fonksiyonda kullanılmak kaydıyla kamulaştırabilirler."

MADDE 8. - 2863 sayılı Kanunun 17 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sit alanlarında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ile koruma amaçlı imar planı

Madde 17. - a) Bir alanın koruma bölge kurulunca sit olarak ilanı, bu alanda her ölçekteki plan uygulamasını durdurur. Sit alanının etkileşim çevresine ilişkin varsa 1/25.000 ölçekli plan kararları ve notları alanın sit statüsü dikkate alınarak yeniden gözden geçirilerek, ilgili idarelerce onaylanır.

Koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar, koruma bölge kurulu tarafından üç ay içinde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirlenir. Belediyeler, valilikler ve ilgili kurumlar söz konusu alanda ilgili meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve plandan etkilenen hemşerilerin katılımı ile toplantılar düzenleyerek koruma amaçlı imar planını hazırlatıp, incelenmek ve sonuçlandırılmak üzere koruma bölge kuruluna vermek zorundadır. İki yıl içinde koruma amaçlı imar planı yapılmadığı takdirde, geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının uygulanması, koruma amaçlı imar planı yapılıncaya kadar durdurulur.

Bu iki yıllık süre içinde zorunlu nedenlerle plan yapılmadığı takdirde koruma bölge kurulunca bu süre bir yıl daha uzatılabilir.

Koruma bölge kurulunda görüşülen ve uygun görülen koruma planları onaylanmak üzere ilgili idarelere gönderilir.

İlgili idareler, koruma amaçlı imar planını en geç iki ay içinde görüşür ve varsa değişmesini istediği hususları koruma bölge kuruluna bildirir. Koruma bölge kurulunda bu hususlar da değerlendirilir ve kurul tarafından uygun görülen haliyle planlar ilgili idarelere onaylanmak üzere gönderilir. Altmış gün içerisinde onaylanmayan planlar kesinleşerek yürürlüğe girer.

Koruma amaçlı imar planının yürürlüğe girmesiyle geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları ayrıca karar almaya gerek kalmadan ortadan kalkar.

Ören yerlerinde çevre düzenleme projesi yapımı ve değişiklikleri, ilgili koruma bölge kurulunun uygun görüşü doğrultusunda Bakanlıkça yapılır, yaptırılır ve onaylanır.

Koruma amaçlı imar planları ve çevre düzenleme projelerinde yapılacak değişiklikler yukarıdaki usullere tabidir.

Koruma amaçlı imar planları; müellifi şehir plancısı olmak üzere; alanın konumu, sit statüsü ve özellikleri göz önünde bulundurularak mimar, restoratör mimar, sanat tarihçisi, arkeolog, sosyolog, mühendis, peyzaj mimarı gibi meslek gruplarından Bakanlıkça belirlenecek uzmanlar tarafından hazırlanır.

Koruma amaçlı imar planları ve çevre düzenleme projelerinin hazırlanması, gösterimi, uygulaması, denetimi ve plan müelliflerinin yeterliliği ile görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Koruma amaçlı imar planlarının yapımı için belediyelere aktarılmak üzere İller Bankası Genel Müdürlüğü Bütçesine yeterli kadar ödenek konur. İl özel idareleri ise bütçelerinde koruma amaçlı imar planlarının yapımı için ödenek ayırırlar.

Koruma bölge kurulunca sit alanı olarak ilan edilen yerlerde; bu kararın ilanından önce imar mevzuatına ve onanlı imar planlarına uygun olarak alınmış yapı ruhsatı ve eklerine göre subasman seviyesi tamamlanmış yapıların inşasına devam edilebilir, ancak bu maddenin (c) bendi uyarınca yapılanma hakkı aktarımını re'sen uygulamaya da ilgili idareler yetkilidir. Subasman seviyesi tamamlanmamış yapıların yapı ruhsatları iptal edilir. Kesin yapılanma yasağı bulunan sit alanlarında bu madde hükümlerinden faydalanılamaz.

b) Koruma amaçlı imar planlarıyla kesin yapılanma yasağı getirilen sit alanlarında bulunan gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin mülkiyetindeki taşınmazlar malikin başvurusu üzerine, belediye ve il özel idaresine ait taşınmazlarla takas edilebilir.

c) Yapılanma hakları kısıtlanmış tescilli taşınmaz kültür varlıklarına veya bunların koruma alanlarında bulunan ya da koruma amaçlı imar planlarıyla yapılanma hakları kısıtlanan taşınmazlara ait mülkiyet veya yapılanma haklarının kısıtlanmış bölümünü, imar planlarıyla yapılanmaya açık aktarım alanı olarak ayrılmış, mülkiyetlerindeki veya üçüncü şahıslara ait alanlara, aktarımdan yararlanacak öncelikli hakları belirleyerek bir program dahilinde aktarmaya, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeler, bunların dışında valilikler yetkilidir.

Aktarım işleminde Sermaye Piyasası Kurulunca onaylı gayrimenkul değerlendirme şirketlerince yapılacak rayiç değer denkleştirilmesi esastır. Ancak aktarıma konu hak tescilli taşınmaz kültür varlığına ilişkin ise yapı değeri dikkate alınmaz.

Bu taşınmazlar için, kısıtlanmış yapılanma haklarının, imar planlarıyla aktarım alanı olarak ayrılmış yapılanmaya açık diğer alanlarda kullanılmasını sağlayacak ve bu hakkı hamiline yazılı menkul kıymete dönüştürecek belgeler düzenlemeye, bu belgeleri yapılanma hakları kısıtlanmış alan olarak gösterilen ve tapuda bu konuda şerh düşülen alanlardaki taşınmaz sahiplerinden hak sahibi olanlara vermeye, imar planında aktarım alanı olarak ayrılmış ve tapuda bu konuda şerh düşülen alanlarda ise ruhsat vermek için toplamaya ilgili idareler yetkilidir. Menkul kıymetlerin basılması, saklanması, el değiştirme işlemlerinin onaylanması ve veri tabanının oluşturulması ve denetlenmesi İller Bankasıncı yapılır.

Bu alanlarda kesin yapılanma yasağı gelmesi nedeniyle yapılanma hakkının tamamen aktarılması halinde, yapılanma hakkı kısıtlanan taşınmaz mütemmimi ile birlikte ilgili idare mülkiyetine geçer ve parseller ilgili idare adına tescil edilir ve hiçbir koşulda satışa konu edilemez.

Aktarıma konu parselde malikin korunabilir yapılanma hakkı kalması halinde ise yapılanma hakkı kısmen aktarılır. Bu durumda, malikin yapılanma hakkı kısıtlanmış alandaki mülkiyeti devam eder.

Ancak, aktarıma konu hak, tescilli taşınmaz kültür varlığı üzerinde ise, malikin bu varlığın korunması ve yaşatılması için gerekli bakım, onarım ve restorasyon çalışmasını, ilgili idare ile imzalanacak protokole uygun olarak menkul kıymetleri teslim almasını müteakip başlatarak tamamlaması zorunludur. Aksi halde, ilgili idare teslim edilen menkul kıymet bedelini faiziyle birlikte malikten tahsile yetkilidir. Bu hususlar ve protokol menkul kıymet tesliminden önce ilgili idarece tapuya her türlü harçtan ve damga vergisinden muaf olarak şerh edilir.

Kısıtlanmış hakların bulunduğu belediye sınırları içerisinde, aktarım alanı tespit edilmesinin mümkün olamaması halinde, ilgili idareler ortak program yürütmeye yetkilidir.

Yukarıdaki fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 9. - 2863 sayılı Kanunun 18 inci maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Tescilli taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon ve restitüsyon projeleri ve bunların uygulanmasında restoratör mimar veya mimarın bulunması zorunludur. Bunlardan I. grup kapsamında olanların rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerinin uygulama çalışmaları, yapının özelliğine göre kalem işleri, ahşap, demir, taş işleri ve restorasyon konularında uzmanlaşmış kişilerce yapılır.

Sit alanları, korunması gerekli kültür varlıkları ve bunların koruma alanlarında onaylı plan ve proje dışı uygulama yapan veya yapılmasına yol açan sorumlularının, koruma bölge kurulları ile ilgili konularda plan ve proje düzenlemesi ve uygulama sorumluluğu yapması beş yıl süre ile yasaklanır. Uygulama sorumlularının denetimi, ilgili belediye veya valilikçe yapılarak aykırı hareket edenler, Bakanlığa ve ilgili meslek odasına bildirilir.

Proje uygulanması safhasında herhangi bir nedenle uygulama sorumlusunun ayrılması halinde bu husus Bakanlığa bildirilir, yenisi tayin edilmedikçe uygulamaya devam edilemez.

Yapı esasları, denetim ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikle belirlenir."

MADDE 10. - 2863 sayılı Kanunun 55 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 55. - Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurullarının kurum temsilcisi üyelerinin üyelikleri kurumlarındaki görevleri süresince devam eder.

Koruma bölge kurullarının Bakanlıkça ve Yükseköğretim Kurulunca seçilen üyelerinin görev süresi beş yıldır.

Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurulu üyeleri, görev ve yetki alanlarına giren konularda doğrudan veya dolaylı olarak taraf olamaz ve hiçbir menfaat sağlayamazlar. Aksine davrandığı tespit edilenlerin kurul üyeliği Bakanlıkça sona erdirilir.

Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurulu üyelerine, ayda altı toplantıyı geçmemek üzere her toplantı için Devlet memur aylık katsayısının (3000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir.

Herhangi bir nedenle bir yıl içinde yıllık izin, hastalık ve mazeret izinleri hariç dört veya üst üste iki toplantıya katılmayan koruma bölge kurulu üyelerinin üyelikleri sona erer."

MADDE 11. - 2863 sayılı Kanunun 57 nci maddesinin; (c) bendinde yer alan "bir ay" ibaresi "üç ay" olarak, (d) bendinde yer alan "onamak" ibaresi "karar almak", (g) bendinde yer alan "ilgili" ibaresi "sit alanlarına ilişkin" olarak değiştirilmiş ve (g) bendinden sonra gelen fıkralar aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Koruma bölge kurullarının başkan ve yardımcıları, üyeler arasından kurulca seçilir. Başkanın yokluğunda kurula, başkan yardımcısı başkanlık eder.

Koruma bölge kurulları, toplantıya katılması gereken üyelerin salt çoğunluğuyla toplanır ve toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğu ile karar alırlar. Ancak karar yeter sayısı Bakanlık ve Yükseköğretim Kurulunca seçilen üye sayısının salt çoğunluğundan az olamaz. Alınan kararlar bu Kanun ve ilke kararlarındaki dayanakları ile bilimsel gerekçeleri belirtilerek yazılır.

Koruma bölge kurullarının teknik ve idari hizmetleri, koruma bölge kurulu müdürlükleri tarafından yürütülür.

Koruma bölge kurulu, belgeleri tam olarak koruma bölge kuruluna ibraz edildiği tarihten itibaren, koruma amaçlı imar planlarını en geç altı ay, uygulamaya yönelik projeleri ise en geç üç ay içinde karara bağlar.

Taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları, bunların koruma alanları ve sit alanlarında, 3194 sayılı İmar Kanununun 21 inci maddesi kapsamına giren ruhsata tabi olmayan tadilat ve tamiratlar; özgün biçim ve malzemeye uygun olarak, bünyesinde koruma, uygulama ve denetim büroları kurulmuş idarelerin izin ve denetimi ile yapılır. Bunların dışında her türlü inşai ve fiziki müdahale koruma bölge kurulunun izni ile yapılır.

Ancak, koruma amaçlı imar planı onaylanmış sit alanlarında, taşınmaz kültür varlığının bulunduğu parseller dışındaki inşai ve fiziki müdahaleler, koruma amaçlı imar planı hükümleri doğrultusunda, bünyesinde koruma, uygulama ve denetim büroları kurulmuş idarelerin izin ve denetimi ile yapılır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü idare ve denetiminde olan mazbut vakıfların veya mülhak vakıfların mülkiyetindeki kültür varlıklarının 3194 sayılı İmar Kanununun 21 inci maddesi kapsamına giren ruhsata tabi olmayan tadilat ve tamiratları, özgün biçim ve malzemeye uygun olarak Vakıflar Genel Müdürlüğünce yaptırılır.

Taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile bunların koruma alanlarında yapılan tadilat ve tamiratlara ilişkin uygulama öncesi ve sonrasına ait rapor ve belgeleri, ilgili idareler ve Vakıflar Genel Müdürlüğünce ilgili koruma bölge kurulu müdürlüklerine gönderilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin hususlar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 12. - 2863 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (a) bendinde yer alan "müzecilik" ibaresi "hukuk", "üç" ibaresi "beş", (d) bendinde yer alan "iki" ibaresi "bir", (f) bendinde yer alan "Orman Genel Müdürlüğü" ibaresi "Çevre ve Orman Bakanlığı" olarak değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki (g) bendi ile maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"g) Görüşülecek konunun müze müdürlüğünü ilgilendirmesi halinde ilgili müze müdürü."

"İlgili meslek odaları koruma bölge kurulu toplantılarına gözlemci olarak katılabilirler."

MADDE 13. - 2863 sayılı Kanunun mülga 61 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Kararlara uyma zorunluluğu

Madde 61. - Kamu kurum ve kuruluşları ve belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, Koruma Yüksek Kurulu ve koruma bölge kurullarının kararlarına uymak zorundadır. Koruma Yüksek Kurulunun ilke kararları Resmî Gazetede yayımlanır

Planlama yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile valilik ve belediyeler, kurullarca alınmış ve alınacak sit alanı, derecelendirilmesi, sit geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları, koruma amaçlı imar planları ve revizyonlarına ilişkin kararlara karşı altmış gün içerisinde Koruma Yüksek Kuruluna itiraz edebilirler.

Bu itirazlar, Koruma Yüksek Kurulunca incelenir ve en geç altı ay içinde karara bağlanır. Koruma Yüksek Kuruluna yapılacak itirazlarla ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 14. - 2863 sayılı Kanunun 65 inci maddesinin (a) ve (c) bentlerinde yer alan "ellibin liradan ikiyüzbin liraya kadar" ibareleri," beşmilyar liradan on milyar liraya" olarak ve (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (d) bendi eklenmiştir.

"(b) Sit alanlarında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarına, koruma amaçlı imar planlarına ve koruma bölge kurullarınca belirlenen koruma alanlarında öngörülen şartlara aykırı izinsiz inşai ve fiziki müdahale yapanlar veya yaptırımlar, iki yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve beşmilyar liradan onmilyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar."

"(d) Bünyesinde koruma, uygulama ve denetim büroları kurulmuş idarelerden bu Kanunun 57 nci maddesinin altıncı ve yedinci fıkraları uyarınca izin almaksızın veya izne aykırı olarak tamirat ve tadilat yapanlar ile izinsiz inşai ve fiziki müdahale yapanlar veya yaptırımlar bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis ve üçmilyar liradan altımilyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar."

MADDE 15. - 2863 sayılı Kanunun 75 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Türk Ceza Kanununun ikinci kitap, onuncu babının yedinci faslında yazılı suçların konusu, bu Kanun kapsamına giren taşınır kültür varlıkları ise, muayyen olan ceza üçte birinden az olmamak üzere iki katına kadar artırılarak hükmolunur."

MADDE 16. - 2863 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Geçici Madde 3. - Kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurullarına, kültür ve tabiat varlıklarını koruma kurulu büro müdürlükleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurulu müdürlüklerine dönüşür.

Kanunda belirtilen yönetmelikler, kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde çıkarılır. Bu düzenlemeler yapılmaya kadar mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır."

MADDE 17. - 2863 sayılı Kanunun birinci ek maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

"Ek Madde 1. - Bu Kanunda yer alan 'Koruma Kurulu' ibareleri 'koruma bölge kurulu' olarak değiştirilmiştir."

"Alan yönetimi, müze yönetimi ve anıt eser kurulu

EK MADDE 2. - Yönetim alanlarında alan yönetimi, ulusal nitelikli müzelerde ise müze yönetimi, anıt eserlerde anıt eser kurulu kurulur.

a) Yönetim alanları ile bunların bağlantı noktalarının korunması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla kentsel sitlerde birden fazla belediyeyi ilgilendirmesi halinde büyükşehir belediyesi eşgüdümünde ilgili belediyeler, tek bir belediyenin görevi alanına girmesi halinde ilgili belediye, diğer yerlerde ise Bakanlıkça yönetim planı taslağı hazırlanır veya hazırlattırılır.

Hazırlanan taslağın karara bağlanması ve uygulanması konusunda önerilerde bulunmak amacıyla, alanda mülkiyet hakkı bulunanlar, meslek odaları ve sivil toplum örgütleri ile üniversitelerin ilgili bölüm temsilcilerinden oluşan bir danışma kurulu kurulur.

Eşgüdümün sağlanması amacıyla, kentsel sitlerde ilgili belediye diğer yerlerde Bakanlıkça bir alan başkanı belirlenir. Bakanlıkça belirlenen alan başkanlığı görevini fiilen yürütenlere, Devlet memurları aylık katsayısının (20000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı aşmamak kaydıyla Bakan tarafından belirlenecek miktarda, damga vergisi hariç her hangi bir vergiye tabi tutulmaksızın çalışmayı takip eden her ay başında Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü bütçesinden ödeme yapılır.

Yönetim planı taslağı kapsamında hizmetine ihtiyaç duyulan idarelerin birer temsilcisi ve danışma kurulunca seçilecek iki üyenin katılımıyla eşgüdüm ve denetleme kurulu kurulur. Alan başkanı, kurulun da başkanıdır. Kurul, bu taslağı inceleyip mutabakata varmak suretiyle yönetim planını altı ay içerisinde onaylamaya ve bu planın uygulanmasını denetlemeye yetkilidir.

Kurulun denetim görevini yerine getirebilmesi amacıyla ilgili kurum uzman personelinin ve denetim elemanlarından oluşan bir denetim birimi kurulabilir. Bu birim, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile üçüncü kişilerden yönetim planı ve uygulaması ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi istemeye yetkilidir.

Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, eşgüdüm ve denetleme kurulunca onaylanan yönetim planına uymak, ilgili idareler, plan kapsamındaki hizmetlere öncelik vermek ve bu amaçla bütçelerine gerekli ödenekleri ayırmak zorundadır.

b) Bakanlıkça belirlenen ulusal nitelikli müzelerde, müze başkanı ve ona bağlı müze müdürü ile işletme müdürü ve müze kurulundan oluşan müze yönetimi kurulur.

Müzelerde; kayıt, tescil, envanter, depolama, eserlerin her türlü bakım ve onarımı, sergilenmesi ve korunması, kültürel, eğitim ve bilimsel faaliyetler müze müdürü tarafından; tanıtım, satış üniteleri yönetimi, etkinlik organizasyonu, ziyaretçi yönetimi, çevre düzenlemesi, bakım-onarım, temizlik işleri işletme müdürü tarafından yürütülür.

Müze başkanı, kendisine bağlı müdürlüklerin faaliyetlerinin eşgüdüm ve denetimi ile müzenin ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar nezdinde temsiline yetkilidir.

Müze başkanlığı görevini yürütmek üzere; arkeoloji, sanat tarihi, antropoloji, etnoloji, iktisat, işletme, kamu yönetimi gibi dallarda eğitim görmüş kimseler arasından Bakanlıkça bir müze başkanı atanır.

Tüm müzelerde o müzeye münhasıran ayrıca müze kurulu oluşturulur. Müze kurulu müzenin bulunduğu yerdeki üniversitelerin ilgili bölümlerinden öğretim üyeleri, meslek odaları, sivil toplum örgütü temsilcileri ve yerel yönetimlerin temsilcileri ile müzeye bağışta bulunanlardan Bakanlıkça uygun görülen kişilerden oluşur. Müze kurulu, bünyesinden bir başkan seçer.

Müze kurulunun görüşleri doğrultusunda müze için mekansal ve fiziksel gelişim, tematik gelişim ve vizyon, eser, koleksiyon korunması ve geliştirilmesi, tanıtım ve teşhir gibi konuları kapsayan yıllık ve beş yıllık koruma ve geliştirme projesi hazırlanır. Koruma ve geliştirme projesi kapsamında uygulamaları denetlemek müzenin tanıtımını yapmak, müzeye bağış toplamak, onursal müze dostu ödülü vermek müze kurulunun yetkisindedir. Müze kurulu müzenin işleyişine dair her yıl düzenli olarak rapor hazırlar. Bakanlık bu raporları değerlendirmeye almak zorundadır.

c) Taşınmaz kültür varlığı niteliğindeki anıt eserler için ise, o esere münhasır anıt eser kurulu oluşturulur. Kurul; eserin bulunduğu yerdeki üniversitelerin ilgili bölümlerinden öğretim üyeleri, meslek odaları, sivil toplum örgütü temsilcileri ve yerel yönetimlerin temsilcileri ile eserin korunması ve geliştirilmesi için bağışta bulunanlardan Bakanlıkça uygun görülen kimseler ile bu eserler için tasarruf yetkisine sahip idarenin temsilcisinden oluşur. İlgili idarenin temsilcisi bu kurulun başkanıdır.

Kurul, eser için mekansal ve fiziksel gelişim, tematik gelişim ve vizyon, eserin korunması ve geliştirilmesi, tanıtım ve teşhir gibi konuları kapsayan yıllık ve beş yıllık koruma ve geliştirme projesi hazırlar. Koruma ve geliştirme projesi kapsamındaki uygulamalar, anıt eserin tanıtımını yapmak, anıt eser için bağış toplamak, onursal ödüller vermek anıt eser kurulunun yetkisindedir. Kurul eserin korunması, yaşatılması ve geliştirilmesine ilişkin her yıl düzenli olarak rapor hazırlar. İlgili idareler bu raporları değerlendirmeye almak zorundadır.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir."

"EK MADDE 3. - 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu, 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanunu ile belirlenen alanlarda Ek-2 maddenin (a) fıkrası hükümleri uygulanmaz. "

MADDE 18. - 8.6.1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (m) bendi eklenmiştir.

"m) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki tescilli taşınmaz kültür varlıklarının veraset ve intikal yoluyla devir ve iktisabına ilişkin işlemler."

MADDE 19. - 25.10.1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasına aşağıdaki (d) bendi eklenmiştir.

"d) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki tescilli taşınmaz kültür varlıklarının rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerine münhasır olmak üzere, bu projelendirmelerden yararlananlara verilen mimarlık hizmetleri ile projelerin uygulanması kapsamında yapılacak teslimler.

İstisna kapsamına girecek mal ve hizmetler ile bunların asgari standartları ve bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 20. - 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (m) bendi eklenmiştir.

"m) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki tescilli taşınmaz kültür varlıklarının devir ve iktisabına ilişkin işlemler."

MADDE 21. - 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki (i) bendi eklenmiştir.

"i) 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki kültür varlıklarının rölöve, restorasyon, restitüsyon projeleri ve bunların uygulamaları ile değerlendirme, muhafaza, nakil işleri ve kazı çalışmalarına ilişkin mal ve hizmet alımları."

MADDE 22. - 4734 sayılı Kanunun "Tanımlar" başlıklı 4 üncü maddesinde yer alan "Rölöve projesi", "Restorasyon projesi" ve "Restitüsyon projesi" tanımları madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 23. - 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin (c) bendindeki "Kültür varlıklarının rölöve, restorasyon ve restitüsyon projelerine göre yapılacak onarım işleri, her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilebilir." cümlesi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 24. - 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesine son fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (i) bendine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu ve Bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir."

MADDE 25. - Ekli listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Kültür ve Turizm Bakanlığına ilişkin bölümüne eklenmiştir.

MADDE 26. - 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunun eki (II) sayılı Ek Gösterge Cetvelinin "4. Başbakanlık ve Bakanlıklarda" bölümüne, "emlak müdürü (Maliye Bakanlığı)" ibaresinden sonra gelmek üzere "Müze Başkanı (Kültür ve Turizm Bakanlığı)" ibareleri eklenmiştir.

MADDE 27. - 2863 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 28. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 29. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTE

KURUMU : KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLAR

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>		KADRO <u>DERECESİ</u>	SERBEST KADRO <u>ADEDİ</u>	TUTULAN KADRO <u>ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Daire	1	2	-	2	
	Başkanı					
GİH	Kontrolör		5	25	-	25
GİH	Stajyer	7	25	-	25	
	Kontrolör					
GİH	Müze	1	19	-	<u>19</u>	
	Başkanı					
	TOPLAM					71

MİLLÎ EĞİTİM,
KÜLTÜR,
GENÇLİK VE
SPOR
KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ
METNE EKLİ
LİSTE

KURUMU :
KÜLTÜR VE
TURİZM
BAKANLIĞI
TEŞKİLATI :
MERKEZ

İHDAS EDİLEN
KADROLAR

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>		KADRO <u>DERECESİ</u>	SERBEST KADRO <u>ADEDİ</u>	TUTULAN KADRO <u>ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Daire	1	2	-	2	
	Başkanı					
GİH	Kontrolör		5	25	-	25
GİH	Stajyer	7	25	-	25	
	Kontrolör					
GİH	Müze	1	19	-	<u>19</u>	
	Başkanı					
	TOPLAM					71